

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2026-02-03

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson

Årsbokslut 2025

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa årsredovisning 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt bilaga 1,
2. **att** fastställa nämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning enligt bilaga 2,
3. **att** fastställa svar på frågor om synpunktshantering enligt bilaga 3,
4. **att** översända ovanstående handlingar till kommunstyrelsen, samt
5. **att** fastställa verksamhetsberättelse för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025 enligt bilaga 4.

Ärendet

Huvuddelen av nämndens tillsyn, prövning och kontroll har utförts enligt plan. Nämndens bidrag till fokusmål 1 och 2 bedöms helt uppfyllda och fokusmål 3 och 4 är i hög grad uppfyllda. Nämndens ekonomiska resultat är ett underskott på 0,5 miljoner kronor för räkenskapsåret 2025.

Beredning

Ärendet har beretts av förvaltningen.

Ärendet bedöms inte ha konsekvenser för barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Övergripande

Huvuddelen av nämndens tillsyn, provning och kontroll har utförts enligt plan.

Nämnden har påbörjat upphandling av nytt verksamhetssystem för miljöbalktillsyn och livsmedelskontroll. Systemet ska möjliggöra automatisering av moment i handlägningsprocesser.

PFAS-arbete har prioriterats genom att resurser har omprioriterats. För att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket och uppmärksammade källor inom det geografiska området kommunen, så har förvaltningen organiserat sig i nya arbetskonstellationer för att nyttja befintlig kompetens bättre. Förvaltningen har även bjudit in andra förvaltningar och bolag till ett kunskapshöjande seminarium och erfarenhetsutbyte kring PFAS-problematik samt haft erfarenhetsutbyte med Förvarinspektören för hälsa och miljö (FIHM). Nämnden har förberett för uppstart 2026 av ett kompetenscenter för kommunkoncernen om PFAS.

Förvaltningens servicetelefon för allmänna frågor har överförs till kommunens Kontaktcenter. Det frigör inspektörer till att utföra tillsyn och ger kommuninvånare service hela dagen istället för bara på förmiddagar.

Förvaltningen har levererat i det kommungemensamma projektet "Digital företagsservice" som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun.

Ekonomiskt resultat

Nämndens resultat är ett underskott på 0,5 miljoner kronor för räkenskapsåret 2025.

Årets intäkter uppgår till 64,7 miljoner kronor vilket är 1,2 miljoner kronor lägre än prognos och 4,9 miljoner kronor lägre än budget.

Nämndens kostnader uppgår till 95,1 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än prognos och 4,4 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Nämndens totala tillsynsskuld har minskat från 0,6 miljoner kronor till 0,2 miljoner under räkenskapsåret 2025.

Bidrag till fokusmålen

Förvaltningen bedömer att fokusmål 1 och 2 är helt uppfyllda samt att fokusmål 3 och 4 är i hög grad uppfyllda under 2025.

Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 3 är att avdelningen för miljöskydd inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2025 i dess helhet. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 4 är att nämndens arbete med att ta fram ledningsplan för höjd beredskap är försenat eftersom nämnden inväntar vägledning från kommunledningskontoret.

Ekonomiska konsekvenser

Handlingarna redogör för det ekonomiska resultatet men beslutet i sig innebär inte ekonomiska konsekvenser för nämndens ekonomi.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 februari 2026
- Bilaga 1, Årsredovisning 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Bilaga 2, Nämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning
- Bilaga 3, Svar på frågor om synpunktshantering
- Bilaga 4, Verksamhetsberättelse för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Redovisande dokument

Datum:
2026-02-25

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson, Evin Anik

Årsredovisning 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Innehåll

Om uppföljningen	3
Nämndens ansvarsområde	4
Bokslut 2025	4
Nämndens analys – sammanfattning	4
Resultat per verksamhet	4
Status för fokusmål, uppdrag och nämndmål	6
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	7
Nämndens indikatorer till fokusmål 1	11
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	13
Nämndens indikatorer till fokusmål 2	16
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	17
Nämndens indikatorer till fokusmål 3	20
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	21
Nämndens indikatorer till fokusmål 4	24
Status för åtgärder	25
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	25
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	28
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	30
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	33

Om uppföljningen

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan är treårig och visar hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2025–2027. Verksamhetsplanen omfattar de åtgärder som planerats för att genomföra uppdrag riktade till nämnden och nämndens arbete med att utveckla grunduppdraget.

Nämndens verksamhetsplan innehåller också beskrivning av nämndens grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, kontroll och förrättningar. Tillsyns- och kontrollplaner finns som bilagor till verksamhetsplanen.

I årsbokslutet gör miljö- och hälsoskyddsnämnden en bedömning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges fyra fokusmål. Bedömningen baseras på hela nämndens verksamhet, det vill säga både grunduppdraget enligt kommunens reglemente samt uppdragen från Mål och budget.

Fördjupad uppföljning av genomförandet av grunduppdraget sker också i ett separat dokument "Verksamhetsberättelse för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025".

Nämndens ansvarsområde

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för provning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Arbetet bedrivs genom tillsyn, tillståndsprövning, kontroll och förrättningar. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar.

Bokslut 2025

Tabell 1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, kommunbidrag och årets resultat, belopp i miljoner kronor

	Kommunbidrag 2025	Årets resultat 2025	Årets resultat 2024
Politisk verksamhet	1,7	-0,1	-0,2
Infrastruktur, skydd m.m	28,2	-0,4	-0,2
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	29,9	-0,5	-0,4

Nämndens analys – sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens resultat är ett underskott på 0,5 miljoner kronor för räkenskapsåret 2025.

Årets intäkter uppgår till 64,7 miljoner kronor vilket är 1,2 miljoner kronor lägre än prognos och 4,9 miljoner kronor lägre än budget.

Nämndens kostnader uppgår till 95,1 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än prognos och 4,4 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Nämndens totala tillsynsskuld har minskat från 0,6 miljoner kronor till 0,2 miljoner under räkenskapsåret 2025.

Resultat per verksamhet

Politisk verksamhet

Den politiska verksamhetens resultat är ett underskott på 0,1 miljoner kronor. Det negativa utfallet beror på att kommunbidraget inte täcker nämndens kostnader för ordinarie sammanträden.

Infrastruktur, skydd mm

Årets resultat för verksamheten infrastruktur, skydd m.m. är ett underskott om 0,4 miljoner kronor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade inte den bemanning som det hade budgeterats för, vilket innebär både lägre intäkter och lägre personalkostnader.

Osäkra kundfordringar och kundförluster uppgår till 0,5 miljoner kronor. Det bedöms till stor del vara en följd av det svaga konjunkturläget och den höga konkursnivån i näringslivet, vilket har medfört att företag har gått i konkurs under året. Osäkra kundfordringar avser fakturor som har förfallit och inte betalats inom 6 månader från förfallodatum.

De största kundförlusterna återfinns inom Livsmedelskontroll och Tillståndsenheten. För Livsmedelskontrollen uppgår årets kundförluster till 190 000 kronor, jämfört med 137 000 kronor föregående år. För Tillståndsenheten uppgår kundförlusterna till 259 000 kronor, vilket är en markant ökning jämfört med 64 000 kronor föregående år.

Resultaträkning MHN					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse utfall/ budget	Prognos 2025	Utfall 2024
Taxor, avgifter, hyror och försäljning	64,3	69,3	-5,0	65,4	61,6
Erhållna bidrag, kostnadsersättningar och gåvor	0,4	0,3	0,1	0,4	0,2
Summa intäkter	64,7	69,6	-4,9	65,8	61,8
Personalkostnader	-66,1	-70,1	4,0	-66,8	-65,1
Kommungemensamma fördelade kostnader	-21,5	-21,5	0,0	-21,4	-21,3
Övriga kostnader	-7,5	-7,9	0,4	-8,1	-6,6
Summa kostnader	-95,1	-99,5	4,4	-96,3	-93,0
Kommunbidrag fördelat per verksamhet					
Politisk verksamhet	1,7	1,7	0,0	1,7	1,6
Infrastruktur, skydd m.m	28,2	28,2	0,0	28,2	29,2
Summa kommunbidrag	29,9	29,9	0,0	29,9	30,8
Resultat	-0,5	0,0	-0,5	-0,6	-0,4

Status för fokusmål, uppdrag och nämndmål

Redovisning av uppdragens och nämndmålen status

Status för uppdrag och nämndmål är en bedömning för år 2025. Bedömningen av status för uppdragen och nämndmålen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder och redovisas med följande symboler och text:

Uppdraget/nämndmålet är färdigt

Uppdraget/nämndmålet pågår eller väntar enligt plan

Uppdraget/nämndmålet är försenat eller inte påbörjat

Uppdraget/nämndmålet genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

 Nämndens bidrag till fokusmålet bedöms som helt uppfyllt vid årets slut. Av de tre uppdragen från Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 är två färdiga och ett pågår enligt plan. Arbeta för att nå nämndmål pågår också enligt plan. Arbetet beräknas pågå hela planperioden.

Nämnden arbetar för att minska administrativ belastning för att frigöra tid hos handläggare för att utföra tillsyn. En genomlysning och utveckling av uppdrag och bemanning vid förvaltningens administrativa enhet pågår. Förstudie och rekrytering av nyckelperson är genomförd. Överlämnande av förvaltningens servicetelefon till kommunens Kontaktcenter har genomförts och ett bokningssystem där verksamheten själv bokar tid för tillsynsbesök har börjat användas inom delar av hälsoskyddstillsynen. Upphandling av ett verksamhetssystem som ska möjliggöra robotisering av delar av handlägningsprocesser pågår.

Utveckling av metoder och verktyg för uppföljning pågår. Bland annat har rapporter i Power BI utvecklats för livsmedelskontrollen, för att möjliggöra kontinuerlig och resurseffektiv uppföljning av verksamheten. Erfarenheterna från detta arbete kommer att ligga till grund för framtida utveckling av rapporter inom andra områden.

Nämnden har medverkat i kommunens lärandeprojekt för en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea). Under året har nämnden fortsatt att utveckla sin förståelse för AI som teknik och hur AI-assistenter som Svea kan tillämpas i verksamheten.

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar

1. Beskriv det ni har gjort och ert pågående arbete med åtgärder inom era stödprocesser och/eller administration för att frigöra resurser till kärnverksamhet.

Förvaltningens servicetelefon för allmänna frågor har överförts till kommunens Kontaktcenter. Det frigör inspektörer till att utföra tillsyn och ger kommuninvånare service hela dagen istället för bara på förmiddagar. Före övergången utbildade förvaltningen Kontaktcenter om nämndens ansvars- och kunskapsområde och övergången har fungerat väl. Efter överlämning har uppföljningar mellan miljöförvaltningen och Kontaktcenter hållits för att kontinuerligt förbättra arbetsprocessen. Förvaltningen behöver dock fortsatt hantera många inkomna frågor och ringa upp personer som söker kontakt med miljöförvaltningen.

Förvaltningen har börjat använda ett system där verksamheter själva kan boka tid för tillsynsbesök, när det gäller viss hälsoskyddstillsyn. Det har frigjort tid för inspektörer och uppskattats av verksamheterna.

Förvaltningen arbetar aktivt med att se över bemanning och utveckla uppdraget hos förvaltningens administrativa enhet, för effektivast möjligt stöd till avdelningarna. Förstudie och rekrytering av nyckelperson är genomförd.

Upphandling av ett verksamhetssystem för ärenden inom livsmedelskontroll och miljöbalkstillsyn pågår. Systemet ska ha stöd för robotisering av handlägningsprocesser.

För att möjliggöra kontinuerlig och resurseffektiv uppföljning av verksamheten har förvaltningen utvecklat rapporter i Power BI för livsmedelskontrollen. Erfarenheterna från detta arbete kommer att ligga till grund för framtida utveckling av rapporter inom andra områden.

2. Har åtgärden/åtgärderna gett förväntat resultat/förväntad effekt?

Effekt 1: Tillgängligheten för kommuninvånare har ökat

- a) För en första återkoppling och sondering i sitt ärende via Kontaktcenter
- b) Genom att underlätta det egna valet av tid för tillsynsbesök

Effekt 2: Effektiviteten på förvaltningen har ökat

- a) Arbetstid för att boka in tillsynsbesök har minskat
- b) Är för tidigt för att mäta för servicetelefonen, systemet är under balansering
- c) Är för tidigt för att mäta för utveckling av uppdraget hos administrativa enheten

3. Sätt att mäta:

Effekt 1: Tillgängligheten för kommuninvånare har ökat

- a) Antal timmar telefontid: från 3 timmar per dag med förvaltningens servicetelefon, till 9 timmar per dag med Kontaktcenter
- b) Återkoppling från verksamheter

Effekt 2:

- a) Uppskattad tidsvinst
- b) Uppskattad tidsvinst på avdelningarna
- c) Omfattning av arbetsuppgifter och ansvar som förts över till administrationen från inspektörer samt uppskattad tidsvinst på avdelningarna.

Medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea):

1. Beskriv det ni har gjort och ert pågående arbete med åtgärder inom era stödprocesser och/eller administration för att frigöra resurser till kärnverksamhet.

Under 2025 har miljöförvaltningen fortsatt att utveckla sin förståelse för AI som teknik och dess möjliga tillämpningar i verksamheten, inklusive användningen av AI-assistenter som Svea. Erfarenheterna från detta arbete har dokumenterats i en slutrapport som kommer att spridas inom förvaltningen, kommunen och andra offentliga verksamheter som deltar i arbetet med AI-assistenter.

Ett konkret exempel på hur miljöförvaltningen har utvecklat sin förmåga att använda AI är det samarbete som genomfördes med kommunens Innovationslabb och Uppsala universitet AI Society. I detta projekt deltog enheten för livsmedelskontroll med ett uppdrag att automatisera kontrollen av kosttillskotts ingredienser och

hälsopåståenden med hjälp av ett AI-verktyg. Tack vare ett hackathon med studenter från Uppsala universitet kunde ett verktyg utvecklas som hämtar ingredienslistor från e-handelsplatser och jämför dem med officiella databaser, flaggande misstänkta ämnen vilket effektiviserar för livsmedelsinspektörerna. Fortsättning planeras 2026, med att undersöka hur verktyget kan fungera i skarpt läge utanför utvecklingsmiljön.

2. Har åtgärden/åtgärderna gett förväntat resultat/förväntad effekt?

Projektet har lett till tydliga förbättringar i medarbetarnas AI-kompetens, med ökad kunskap om promptteknik (+30 %) och lagar/regler (+49 %). Fler har fått en tydlig bild av vilka arbetsuppgifter som kan förenklas med AI. Kvalitativt har arbetet blivit effektivare – texter blir snabbare att ta fram, bättre strukturerade och medarbetarna är mer nyfikna på AI. Oro för felaktiga svar har minskat (-9 %).

3. Sätt att mäta:

Genom enkät till de medarbetare som haft tillgång till AI-assistenten. Nollmätning genomfördes när projektet inleddes, i januari 2025. Uppföljande mätning genomfördes i juni 2025.

För att möjliggöra kontinuerlig och resurseffektiv uppföljning av verksamheten har förvaltningen utvecklat rapporter i Power BI för livsmedelskontrollen. Erfarenheterna från detta arbete kommer att ligga till grund för framtida utveckling av rapporter inom andra områden. Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Färdigt

Rapportering:

Upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och VA samt Admin pågår för närvarande och fortskrider enligt plan. Upphandlingen förväntas vara klar i mars 2026. Denna upphandling är en viktig del i nämndens arbete med att modernisera och effektivisera verksamheten. Det avslutande arbetet omhändertas under uppdrag 1 år 2026.

Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Färdigt

Rapportering:

Nämnden har genomfört ett flertal aktiviteter, både internt och externt, för att säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Medarbetare från förvaltningen har föreläst och handlett studenter inom luftvård, miljörett och hälsoskyddstillsyn samt veterinärstudenter. Förvaltningen deltog i regionala och nationella nätverk för nämndens lagstiftningsområden.

Förvaltningen har tagit fram och implementerat stödroller till avdelningschefer: enhetsledare och samordnare. Dessa utgör en intern utvecklingsmöjlighet för

handläggare och ett viktigt stöd på de avdelningar som infört dem. Utvärdering av rollerna är planerad att genomföras vid slutet av året.

Årlig medarbetarundersökning har genomförts och åtgärder har tagits fram utifrån resultatet. Förvaltningen arbetar med att tydliggöra kommunikationsvägar och var man hittar vilken typ av information. Vid förvaltningsdagarna, som alla förvaltningens medarbetare deltar i, erbjöds pass om bland annat motiverande samtal och om digital stress.

Nämndmål NB1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö. (Kommungemensamt nämnd- och bolagsmål)

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Förvaltningen har tagit fram om implementerat stödroller till avdelningschefer: enhetsledare och samordnare. Dessa utgör en intern utvecklingsmöjlighet för handläggare och ett viktigt stöd på de avdelningar som infört dem. Utvärdering av rollerna är planerad att genomföras vid slutet av året.

Årlig medarbetarundersökning har genomförts och åtgärder har tagits fram utifrån resultatet. Förvaltningen arbetar med att tydliggöra kommunikationsvägar och var man hittar vilken typ av information. Vid förvaltningsdagarna, som alla förvaltningens medarbetare deltar i, erbjöds pass om bland annat motiverande samtal och om digital stress.

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Förvaltningen deltar i SKR:s nya forum "Planera, räkna och arbeta med taxor" för kommunala miljöförvaltningar. Via forumet arrangeras dels återkommande Teams-möten för information och diskussion, dels finns en chatt där kommunerna ställer frågor till varandra och utbyter erfarenheter. Förvaltningen är del av SKR:s nätverk för digitalisering av miljöområdet. Förvaltningen deltar även i forum som Mitt miljösamverkan, G9 och storstadsnätverket, för fortbildning, samsyn och erfarenhetsutbyte för handläggare. I augusti hade förvaltningen besök av ledningsgruppen för Stockholms miljöförvaltning, för att lära känna varandra och underlätta fortsatt erfarenhetsutbyte.

Livsmedelskontrollen arbetade med att följa upp effekterna av efterhands-debitering och ny riskklassning. Livsmedelskontroll ska till stor del vara självfinansierad och arbete sker löpande med att följa upp att utförd tid debiteras verksamheterna och att inspektörerna tillämpar gemensamma riktlinjer för den tid som ska debiteras. Även övriga avdelningar arbetade aktivt med att säkerställa att den tid som läggs på handläggning och som ska avgiftsfinansieras också debiteras.

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Under perioden har flera digitala lösningar utvecklats och förbättrats inom nämndens verksamheter. Bland annat har förvaltningen deltagit i projektet Digital Företagsservice, som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun genom att lansera ett digitalt "skyltfönster" för befintliga tjänster och information. Dessutom har revidering av befintliga e-tjänster pågått för att göra dem tydligare och mer användarvänliga.

Utöver detta har upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och VA samt Admin pågått. Upphandlingen förväntas vara klar i mars 2026.

Nämnden har också fortsatt att arbeta med att stötta utökad användning av GIS inom organisationen, med planering av framtida samarbete med GIS IT, identifiering av behov av utbildning och övergång från webbkartan till Kartportalen, samt inrättande av en GIS-grupp och utseende av en GIS-samordnare. Ett utbildningspass om GIS är planerat att hållas på förvaltningsdagarna i september.

Nämnden arbetar löpande med klarspråk kopplat till förvaltningens beslut, mallar och informationsmaterial samt att se över externt informationsmaterial.

Nämndens indikatorer till fokusmål 1

Tabell 2: Nämndens indikatorer till Fokusmål 1, område Förmåga till innovation och verksamhetsutveckling.

Indikator	2025	Mål	Källa
Andel (%) inkomna synpunkter i form av klagomål och förbättringsförslag från invånare som har hanterats (mottagen, bedömd, återkopplad och avslutad).	100 %	Öka	Förvaltningsintern uppföljning
Andel ärenden som inkommer via e-tjänst, för de ärendetyper där det finns för e-tjänster kopplade till Ecos.	15–78 %	70 %	Förvaltningsintern uppföljning

Tabell 3: Nämndens indikatorer till Fokusmål 1, område Attraktiv arbetsgivare och god kompetensförsörjning.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Jämförvärde Genomsnitt Uppsala kommun 2025	Källa
Totalindex	79	81	79	80 eller högre	79	Medarbetarundersökningen
Delindex arbetssituation	74	77	73	80 eller högre	76	Medarbetarundersökningen
Delindex ledarskap	80	84	83	80 eller högre	80	Medarbetarundersökningen
Delindex motivation	77	77	75	80 eller högre	79	Medarbetarundersökningen

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

 Nämndens bidrag till fokusmålet bedöms som helt uppfyllt vid årets slut. Tre uppdrag från Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 pågår enligt plan och beräknas bli klara 2027. Ett uppdrag är klart 2025. Arbeta för att nå nämndmål pågår också enligt plan. Arbetet beräknas pågå hela planperioden.

Nämndens grunduppdrag med kommunala lantmäteriförrättningar pågår enligt plan.

Nämnden har deltagit i flera aktiviteter anordnade av kommunens näringslivsenhet. Nämnden deltog i det kommungemensamma projektet Digital Företagsservice, som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun. Projektet innebar att ett digitalt "skyltfönster" lanserades, där befintliga tjänster och information paketerats på ett sätt som underlättar interaktionen mellan företagare och kommunen.

Nämnden arbetade aktivt med att ge extra information och stöd till nya livsmedelsföretag så att de känner till vilka regelverk de behöver följa och vilket stöd de kan få av förvaltningen.

Nämnden var medarrangör och deltog i den nationella konferensen Vatten, avlopp och kretslopp 2025. Konferensen anordnas av VA-guiden varje år och riktar sig till tjänstepersoner, konsulter, teknikleverantörer och branschexperter. Medarbetare på avdelningen höll presentationer, var moderator för konferensen och stod i den gemensamma montern tillsammans med Uppsala Vatten. Nämnden höll också en entreprenörsträff under konferensen, där gräventreprenörer var inbjudna för föreläsningar, möjlighet att gå i utställningen och ställa frågor till avdelningen.

Nämnden har bidragit med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen kopplat till detaljplaner, program och bygglovsärenden. Vid ansökan om förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan har nämnden löpande gjort bedömningar om dricksvatten och avlopp går att lösa. Med tätare bebyggelse är det en fråga som ökat i komplexitet.

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Under 2025 har miljöförvaltningen deltagit i det kommungemensamma projektet Digital Företagsservice, som syftade till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun. Projektet lanserade ett digitalt "skyltfönster" där befintliga tjänster och information paketerats på ett sätt som underlättar interaktionen mellan företagare och kommunen. Dessutom har förvaltningen reviderat befintliga e-tjänster för att göra dem tydligare och mer användarvänliga.

Vidare anslöt sig miljöförvaltningen till Säker Digital Kommunikation (SDK), en nationell tjänst för säker utbyte av känslig och sekretessklassad information mellan myndigheter och offentliga aktörer. Genom SDK kan förvaltningen kommunicera digitalt med statliga myndigheter, regioner och kommuner på ett säkert sätt, vilket uppfyller den höga säkerhetsnivå som krävs för att utbyta sekretessbelagd information.

Nämnden genomför löpande NKI-undersökning av tillsyn och kontroll och analyserar och tar fram åtgärder utifrån resultatet. Under året har även kommunala lantmäterimyndigheten påbörjat löpande NKI-undersökningar. Den första genomfördes i december 2025.

Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad. (KS, GSN, PBN, KTN, IFN, MHN, Destination Uppsala, Uppsala konsert och kongress, Stadsteatern, Uppsala arenor och fastigheter och Uppsala parkering)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Förvaltningen har kontakt med kommunens evenemangslots och Destination Uppsala. Förvaltningen har resurser avsatta för att möta upp när frågor kommer. Förvaltningen har bland annat skickat information till Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen för att stödja dem att informera verksamheter som vill sälja livsmedel vid event.

Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Det finns upparbetade kontakter med flera nätverk inom nämndens sakområden, på olika nivåer och olika ämnesområden. Inspektörerna har tillgång till flera samarbetsytor där tillsynsfrågor kan diskuteras. Inom Livsmedelskontrollen genomfördes ett gemensamt provtagningsprojekt avseende glutenfria livsmedel inom Mitt Miljösamverkan.

Nämnden var medarrangör och deltog i den nationella konferensen Vatten, avlopp och kretslopp 2025. Konferensen anordnas av VA-guiden varje år och riktar sig till tjänstepersoner, konsulter, teknikleverantörer och branschexperter. Medarbetare på avdelningen höll presentationer, var moderator för konferensen och stod i den gemensamma monter tillsammans med Uppsala Vatten. Nämnden höll också en entreprenörsträff under konferensen, där gräventreprenörer var inbjudna för föreläsningar, möjlighet att gå i utställningen och ställa frågor till avdelningen.

Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling. (KS, Uppsala vatten och avfall, PBN och MHN)

Beräknat slutår: 2027 | Färdigt

Rapportering:

Nämnden har medverkat i arbete med planärenden.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Uppsala kommun behöver växa hållbart. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i stadsbyggnadsprocessen genom miljö- och hälsoskyddsgranskning av detaljplaner, program och förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan. Nämnden har yttrat sig löpande på inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövningar. Vid ansökan om förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan har nämnden löpande gjort bedömningar om dricksvatten och avlopp går att lösa. Med tätare bebyggelse är det en fråga som ökat i komplexitet.

Nämnden har också deltagit på samråd med bygglovs- och planenheten. På så sätt bidrar nämnden till en hållbar stadsutveckling och kommunens Vattenprogram samt Handlingsplan för trafikbuller samt till att frågor kring miljö och klimat belyses i bygglov, planer och program.

Kommunala lantmäterimyndigheten deltar i ett kommungemensamt granskningsråd för detaljplaner, för att kunna bidra med sin kompetens från planarbetets början.

Nämndens indikatorer till fokusmål 2

Tabell 4: Nämnden indikatorer till Fokusmål 2, område Starkt näringsliv och god företagservice.

Indikator	2022	2023	2024	Mål 2027	Jämförvärde Sverige 2024	Källa
Företagarnas uppfattning om kommunens service – miljöskydd (A2030)	69	65	67	80 och över jämförvärde Sverige	72	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – hälsoskydd (A2030)	68	72	77	80 och över jämförvärde Sverige	73	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – livsmedelskontroll (A2030)	80	79	77	80 och över jämförvärde Sverige	78	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – serveringstillstånd (A2030)	87	83	86	80 och över jämförvärde Sverige	76	NKI-mätning (företagare)

Tabell 5: Nämndens indikatorer till Fokusmål 2. Handläggningstid avser tiden från det att ansökan om lantmåteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte. Väntetid avser tiden från det att ansökan om lantmåteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Källa
Lantmåteriförrättningar					
Handläggningstid (veckor)	70	84	69	Minska	Egen uppföljning
Väntetid (veckor)	40	35	40	Minska	Egen uppföljning

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Nämndens bidrag till fokusmålet bedöms som i hög grad uppfyllt vid årets slut. Två uppdrag från Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 pågår enligt plan och beräknas bli klara 2027. Ett uppdrag är färdigt, då det ersatts med klimatbudgetåtgärder. Arbeta för att nå nämndmål pågår också enligt plan. Arbetet beräknas pågå hela planperioden.

Nämndens grunduppdrag med tillsyn och prövning enligt miljöbalken genomfördes enligt plan när det gäller områdesskydd, små avlopp och tillsyn över miljöfarliga verksamheter med årlig avgift. När det gäller tillsyn enligt miljöbalken på miljöfarliga verksamheter som med timavgift så ligger arbetet efter plan, vilket är skälet till att nämndens bidrag till fokusmålet inte bedöms som helt uppfyllt. Marknadskontroll av kemiska produkter genomfördes inte under året, istället prioriterades att mer tillsyn enligt miljöbalken utfördes. Kontroll av hantering av växtskyddsmedel och hantering av animaliska biprodukter genomfördes enligt plan. Tillsyn enligt lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg genomfördes enligt plan.

I tillsynen har frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat lyfts in. Inomhustemperatur på vård- och omsorgsboenden har granskats liksom tillgång till solskydd på förskolegårdar. Ett flertal brister har uppmärksamats.

PFAS-arbete har prioriterats. En avdelningsöverskridande grupp har bildats på förvaltningen för att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket och uppmärksamade källor inom det geografiska området kommunen. Ett nytt projekt avseende undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Det är en fortsättning på projektet PFAS i fisk som genomfördes under 2023 och 2024. Nu provtas fisk från fler ställen i Fyrisån.

Avdelningen för enskilt avlopp har haft oväntat stort inflöde av ansökningar om tillstånd att anlägga enskilt avlopp och har prioriterat om resurser från tillsyn till att handlägga ansökningar.

Avdelningen för hälsoskydd har hanterat många ärenden om anvisning av plats för avfallskärl, med anledning av nya avfallsföreskrifter och fyrfacksinsamling.

Förvaltningen har genomfört åtgärder och låtit en analysgrupp identifiera faktorer som är avgörande för att öka tillsyn och debiteringsgrad inom miljöskydd. Åtgärdsplan redovisades för nämnden i december.

Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Färdigt

Rapportering:

Förvaltningen har deltagit i kommunens arbete med klimatbudget genom att föreslå åtgärder till Mål och budget 2026.

Genom nätverk för förvaltningarnas miljöombud undersöks om det är möjligt att erbjuda kommunanställda en lättare cykelservice samt om cykelpump kan installeras i

nära anslutning till Stadshuset. Förmånscykel kunde beställas under våren och alla medarbetare informerades om det.

Arbetet fortgår genom klimatbudget 2026 och framåt.

Uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat. (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, MHN, OSN, PBN, RÄN, SCN, UBN, ÄLN, Uppsala arenor och fastigheter, Skolfastigheter, Uppsala parkering, Uppsala vatten och avfall och Uppsalahem)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Inomhustemperatur, solskydd och åtgärder vid höga temperaturer är en del av avdelningens tillsyn på vård- och omsorgsboenden, förskolor och skolor. Arbetet har genomförts enligt plan under tertiäl ett och två, där en stor del av tillsynen har genomförts under maj till juli. Vid tillsyn av förskolor konstaterades att majoriteten inte hade tillräckligt solskydd.

Kartläggning av vilka MIFO-objekt som ligger inom översvämningsområden är genomförd. Fortsatt arbete med bedömning av vilka kritiskt miljö- och hälsopåverkande ämnen som kan spridas från dessa områden samt spridning av information om resultatet planeras till kommande år.

Uppdrag 32. Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur. (KS, GSN, MHN, PBN, Arenor och fastigheter och Uppsalahem)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Ett av strandskyddets syften är att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten inom strandskyddat område. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver planerad tillsyn vid Flottsund och Ekoln. Tillsynen är till största delen klar längs Vårdsätra och Flottsund. 2025 planerades och genomfördes tillsyn två nya områden vid Ekoln.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Nämnden arbetade med vattenrelaterade frågor genom att samverka med Uppsala Vatten kring tillsynsfrågor om enskilt avlopp kopplade till kommunens Vattentjänstplan och deltog i grupper för att utveckla skyddet för grundvatten och ytvatten. Nämnden bidrog också till framtagande av lokala åtgärdsprogram för vattendrag, utveckling av vägledning för markanvändning inom tillrinningsområde för grundvattentäkten och framtagande av en släckvattenplan för att minimera påverkan från förorenat släckvatten. Dessutom inventerades verksamheter och förorenade områden för att ta fram underlag till projektinriktad tillsyn, och nämnden

sammankallade berörda nämnder och bolag för att säkerställa att VA-försörjningen i VA-utredningsområdena utreds. Tillsyn av båtuppläggningsplatser genomfördes för att minska skador på vattenlevande djur.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Nämnden har fortsatt arbetet med att öka kunskapen om PFAS-föreningar i mark och vatten. En PFAS-grupp har inrättats för att hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar, och inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden har påbörjats. Under 2026 kommer arbetet att fortsätta genom att ett kompetenscenter för PFAS etableras. Dessutom har ett nytt projekt för undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Tillsyn på förorenade områden, deponier och bygg- och rivningsavfall har utförts och dialog kring resurshushållning och cirkularitet i avfallshantering förs löpande inom ramen för ordinarie tillsyn. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet med förorenade områden har också påbörjats.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Rapportering:

Luftmätningar sker kontinuerligt i överensstämmelse med Naturvårdsverkets föreskrifter för hur mätningar ska ske. I dagsläget klaras miljökvalitetsnorm för NO₂ (kvävedioxid) och partiklar med god marginal. Efter införandet av ett nytt EU-direktiv håller just nu de svenska miljökvalitetsnormerna på att revideras. De nya skärpta nivåerna som kommer inarbetas i luftkvalitetsförordningen ska klaras 2030. Klaras inte nivåerna till 2027 kommer kommunen också att behöva ta fram en luftkvalitetsfärdplan för hur nivåerna planeras klaras till 2030.

Emissionsdatabasen uppdateras årligen under våren med aktuella utsläpp från större källor inom kommunen. Databasen som avses är Östra Sveriges Luftvårdsförbunds emissionsdatabas.

Nämndens indikatorer till fokusmål 3

Tabell 6: Nämndens indikatorer till Fokusmål 3, område Hållbar mobilitet.

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Källa
Fordon					
Andel av förvaltningens fordon som kan drivas fossilfritt (A2030)	100 %	100 %	100 %	100 %	Hållbarhetsportalen
Använd förnybar energi, andel	97 %	97 %	98 %	100 %	Hållbarhetsportalen

Tabell 7: Nämndens indikatorer till Fokusmål 3, område Ren luft och giftfri miljö. För att klara miljö kvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridande inte överstiga 35 för PM10 och 7 för kvävedioxid.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Källa
Luftkvalitet i centrala Uppsala					
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)	11	6	7	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)	2	0	0	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Livsmedel					
Ekologiska livsmedel i nämndens verksamhet, andel (%) (A2030)	Data ej tillgängligt	Data ej tillgängligt	Data ej tillgängligt	100%	

Tabell 8: Nämndens indikatorer till Fokusmål 3.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Källa
Utförd tillsyn och kontroll					
Enskilt avlopp och områdesskydd, andel av planerat för helår	99 %	87 %	88 %	100 %	Egen uppföljning
Inom miljöskyddsområdet, andel av planerat för helår	84 %	71 %	72 %	100 %	Egen uppföljning

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämndens bidrag till fokusmålet bedöms som i hög grad uppfyllt vid årets slut. Tre uppdrag från Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 pågår enligt plan. Ett uppdrag är klart 2025 och ett är försenat. Nämndens arbete med att ta fram ledningsplan för höjd beredskap är försenat och därför bedöms nämndens bidrag till fokusmålet inte som helt uppfyllt.

Arbete för att nå nämndmål pågår också enligt plan. Arbetet beräknas pågå hela planperioden.

Nämndens grunduppdrag med tillsyn och prövning enligt miljöbalken pågår enligt plan när det gäller hälsoskydd. Likaså pågår arbetet enligt plan när det gäller strålskyddslagen, kontroll av animaliska biprodukter, livsmedelskontroll samt tillsyn och prövning enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt spellagen.

Nämnden har fortsatt att utveckla arbetet med myndighetssamverkan mot illegal verksamhet, med bland annat myndighetsgemensamma tillsynsinsatser.

Arbetet med stärkt beredskap för allvarliga störningar pågår. Förvaltningen har arbetat med kontinuitetshandling och alla medarbetare går en kommungemensam utbildning om IT-säkerhet för att minska risken att känslig information sprids.

Under perioden har möjligheten att söka gårdsförsäljningstillstånd införts. Information till sökande, mallar för handläggning, blanketter och e-tjänster har tagits fram. En komplett ansökan om tillstånd har inkommit och den beviljades cirka två veckor efter att den inkom.

Nämnden tillämpade ett nytt arbetssätt inför årets tillsyn på skolor och förskolor. Som inledning av årets tillsyn har två digitala informationsmöten genomförts för rektorer och andra nyckelpersoner på skolor och förskolor. Mötena live-sändes och spelades in i Stadshusets studio, vilket möjliggjorde för alla berörda att ta del av informationen. Genom att informera och engagera skolor och förskolor vill nämnden säkerställa att verksamheterna har tillräckligt med information inför tillsynsbesöken och på så sätt bidra till att skapa förutsättningarna för en hälsosam och trygg miljö för barn och unga.

Nämnden började under årets första kvartal att använda digitala verktyg vid livsmedelskontrollerna. Det innebär att inspektören under besök kommer åt de uppgifter som finns i diariesystemet om den anläggning som ska kontrolleras. Det ger en bättre service till verksamhetsutövaren och innebär att kontaktuppgifter och underlag för till exempel riskklassning kan ändras direkt i samband med kontrollbesöket.

Nämnden har bidragit till nationella insatser, såsom övervakning av antibiotika-resistens i djur och livsmedel.

Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Samverkan med andra myndigheter har förstärkts. Fyra av fyra planerade tillsynsinsatser med kommunpolisen har genomförts. Förutom insatserna med kommunpoliserna så har nämnden deltagit vid flera andra insatser. En kartläggning av riskområden har inletts. En områdesinventering, för att upptäcka anmälningspliktiga verksamheter som inte anmält sig, har genomförts.

Utredning av fuskrelaterade livsmedelsklagomål och riktade kontroller tillsammans med polis och andra myndigheter har genomförts. Arbete med att handlägga livsmedelssanktionsavgifter görs löpande vid upptäckt av oregistrerade verksamheter.

Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2026 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Förvaltningen är representerad i arbetsgrupp "Samverkan mot illegala verksamheter" och deltar regelbundet vid möten med polis.

En gemensam utbildning för hela förvaltningen har genomförts i oktober.

Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Färdigt

Rapportering:

Nämnden arbetar löpande med att erbjuda anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder när så är möjligt.

Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Nämnden som arbetsgivare verkar för en god psykosocial arbetsmiljö. Årlig medarbetarundersökning är genomförd. Arbete med handlingsplan pågår enligt plan. Avdelningschefer har regelbundna samtal med alla medarbetare.

Nämnden tilldelades detta uppdrag även i Mål och budget 2026 och arbetet fortgår då med nya åtgärder.

Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget är försenat

Rapportering:

Arbetet med stärkt beredskap för allvarliga störningar pågår. Förvaltningen har påbörjat arbetet med kontinuitetshantering, utbildnings- och övningsplanen och deltagit i utbildningar och nätverk. Alla medarbetare går en kommungemensam utbildning om IT-säkerhet för att minska risken att känslig information sprids. Årlig översyn av ledningsplan för allvarlig störning är senarelagd till att genomföras efter årsskiftet.

En utbildning genomfördes för den personal som arbetar med olycksberedskap utanför kontorstid. Samsyn med externa parter om släckvattenhantering pågår.

När det gäller höjd beredskap så har disponibilitetskontroll genomförts på kommunnivå. Miljöförvaltningens resultat kommunicerades till förvaltningsdirektör och dialog har förts med avdelningschefer som kan påverkas av resultatet. Personal har fått hemskickat beslut om krigsplacering. Nämndens arbete med att påbörja ledningsplan för höjd beredskap inväntar mer vägledning från Kommunledningskontoret.

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Rapportering:

Nämnden har samverkat i syfte att bidra till att utveckla och stärka kommunens arbete med pedagogiska lokaler. Nämnden ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas för att brister ska åtgärdas. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt samverkansarbete för att utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.

Nämnden har också bidragit till nationella insatser, såsom övervakning av antibiotika-resistens i djur och livsmedel, och deltar i Livsmedelsverkets arbetsgrupper för kosttillskott och dricksvattenkontroll.

Nämnden arbetade aktivt med att ge extra information och stöd till nya livsmedelsföretag så att de känner till vilka regelverk de behöver följa och vilket stöd de kan få av förvaltningen.

Nämndens indikatorer till fokusmål 4

Tabell 9: Nämndens indikator till Uppdrag 35 Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Källa
Miljöförvaltningen, index för påstående ”Det råder ett öppet arbetsklimat på min arbetsplats där medarbetare vågar säga vad de tycker”	78	80	78	80 eller högre	Medarbetar- undersökningen

Tabell 10: Nämndens indikatorer till Fokusmål 4, nämndmål Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Indikator	2023	2024	2025	Mål	Källa
Utförd tillsyn och kontroll					
Inom hälsoskyddsområdet, andel av planerat för helår	89 %	94 %	95 %	100 %	Egen uppföljning
Livsmedelskontroll, andel av planerat för helår	99 %	102 %	94 %	100 %	Egen uppföljning
Tillsyn av serveringstillstånd och detaljhandel, andel av planerat för helår	147 %	133 %	122 %	100 %	Egen uppföljning

Status för åtgärder

Till uppdragen från Mål och budget och till nämndmål har nämnden kopplat åtgärder som visar hur nämnden planerar att genomföra uppdragen och arbeta i riktning mot målen. Här redovisas status och kommentar för åtgärder.

Status för åtgärder markeras med följande färger:

Färdig	Åtgärden är färdig
Enligt plan	Arbetet med åtgärden går enligt plan/väntar enligt plan
Försenad	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat trots att det skulle vara det, eller löper inte på enligt plan
Stoppad	Åtgärden genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Tabell 11. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Nämndens åtgärder	Status
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar. <i>Kommentar: Förvaltningens servicetelefon för allmänna frågor har överförts till kommunens Kontaktcenter. Det frigör inspektörer till att utföra tillsyn och ger kommuninvånare service hela dagen istället för bara på förmiddagar. Före övergången utbildade förvaltningen Kontaktcenter om nämndens ansvars- och kunskapsområde och övergången har fungerat väl. Efter överlämning har uppföljningar mellan miljöförvaltningen och Kontaktcenter hållits för att kontinuerligt förbättra arbetsprocessen. Förvaltningen behöver dock fortsatt hantera många inkomna frågor och ringa upp personer som söker kontakt med miljöförvaltningen.</i> <i>Förvaltningen har börjat använda ett system där verksamheter själva kan boka tid för tillsynsbesök, när det gäller viss hälsoskyddstillsyn. Det har frigjort tid för inspektörer och uppskattats av verksamheterna. Förvaltningen arbetar aktivt med att se över bemanning och utveckla uppdraget hos förvaltningens administrativa enhet, för effektivast möjligt stöd till avdelningarna. Förstudie och rekrytering av nyckelperson är genomförd.</i> <i>Upphandling av ett verksamhetssystem för ärenden inom livsmedelskontroll och miljöbalkstillsyn pågår. Systemet ska ha stöd för robotisering av handläggningsprocesser.</i> <i>För att möjliggöra kontinuerlig och resurseffektiv uppföljning av verksamheten har förvaltningen utvecklat rapporter i Power BI för livsmedelskontrollen. Erfarenheterna från detta arbete kommer att ligga till grund för framtida utveckling av rapporter inom andra områden.</i>	Enligt plan
Medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea) <i>Kommentar: Under 2025 har miljöförvaltningen fortsatt att utveckla sin förståelse för AI som teknik och dess möjliga tillämpningar i verksamheten, inklusive användningen av AI-assistenter som Svea. Erfarenheterna från detta arbete har dokumenterats i en slutrapport som kommer att spridas inom förvaltningen, kommunen och andra offentliga verksamheter som deltar i arbetet med AI-assistenter.</i> <i>Ett konkret exempel på hur miljöförvaltningen har utvecklat sin förmåga att använda AI är det samarbete som genomfördes med kommunens Innovationslabb och Uppsala universitet AI Society. I detta projekt deltog enheten för livsmedelskontroll med ett uppdrag att automatisera kontrollen av kosttillskotts ingredienser och hälsopåståenden med hjälp av ett AI-verktyg. Tack vare ett hackathon med studenter från Uppsala universitet kunde ett verktyg utvecklas som hämtar ingredienslistor från e-handelsplatser och jämför dem med officiella databaser, flaggande misstänkta ämnen vilket effektiviserar för livsmedelsinspektörerna. Fortsättning planeras 2026, med att undersöka hur verktyget kan fungera i skarpt läge utanför utvecklingsmiljön.</i>	Färdig

Tabell 12. Nämndens åtgärder till Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärder	Status
Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete. <i>Kommentar: Upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och VA samt Admin pågår för närvarande och fortskrider enligt plan. Upphandlingen förväntas vara klar i mars 2026. Denna upphandling är en viktig del i nämndens arbete med att modernisera och effektivisera verksamheten.</i>	Enligt plan

Tabell 13. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärder	Status
Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning <i>Kommentar: Nämnden har genomfört ett flertal aktiviteter, både internt och externt, för att säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Medarbetare från förvaltningen har föreläst och handlett studenter inom luftvård, miljörett och hälsoskyddstillsyn samt veterinärstudenter. Förvaltningen deltog i regionala och nationella nätverk för nämndens lagstiftningsområden. Förvaltningen har tagit fram om implementerat stödroller till avdelningschefer, vilka utgör en intern utvecklingsmöjlighet för handläggare.</i>	Färdig
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt. <i>Kommentar: Förvaltningen har tagit fram om implementerat stödroller till avdelningschefer: enhetsledare och samordnare. Årlig medarbetarundersökning har genomförts och åtgärder har tagits fram utifrån resultatet. Förvaltningen arbetar med att tydliggöra kommunikationsvägar och var man hittar vilken typ av information. Vid förvaltningsdagarna, som alla förvaltningens medarbetare deltar i, erbjöds pass om bland annat motiverande samtal och om digital stress. Arbeta för att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt kommer att fortgå under det kommande gemensamma nämndmålet "Koncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö".</i>	Färdig

Tabell 14. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Nämndens åtgärd	Status
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt. <i>Kommentar: Förvaltningen har tagit fram om implementerat stödroller till avdelningschefer: enhetsledare och samordnare. Årlig medarbetarundersökning har genomförts och åtgärder har tagits fram utifrån resultatet. Förvaltningen arbetar med att tydliggöra kommunikationsvägar och var man hittar vilken typ av information. Vid förvaltningsdagarna, som alla förvaltningens medarbetare deltar i, erbjöds pass om bland annat motiverande samtal och om digital stress.</i>	Enligt plan

Tabell 15. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Nämndens åtgärder	Status
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar. <i>Kommentar: Förvaltningen deltar i SKR:s nya forum "Planera, räkna och arbeta med taxor" för kommunala miljöförvaltningar. Via forumet arrangeras dels återkommande Teams-möten för information och diskussion, dels finns en chatt där kommunerna ställer frågor till varandra och utbyter erfarenheter. Förvaltningen är del av SKR:s nätverk för digitalisering av miljöområdet. Förvaltningen deltar även i forum som Mitt miljösamverkan, G9 och storstadsnätverket, för fortbildning, samsyn och erfarenhetsutbyte för handläggare. I augusti hade förvaltningen besök av ledningsgruppen för Stockholms miljöförvaltning, för att lära känna varandra och underlätta fortsatt erfarenhetsutbyte.</i>	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Livsmedelskontrollen ska till stor del vara självfinansierad och arbete sker löpande med att följa upp att utförd tid debiteras verksamheterna och att inspektörerna har gemensamma riktlinjer för den tid som ska debiteras. Detta är nu en del av nämndens löpande arbete.	Färdig

Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete. <i>Kommentar: Nämndens verksamhet med tillsyn för att säkerställa en hälsosam miljö, med särskilt fokus på känsliga grupper, presenterades i flera radioreportage under sommaren. Dels om inspektioner för att kontrollera solskydd på förskolor i Uppsala, där 39 av 47 förskolor inte uppfyllde kraven. Dels om att nämnden gjorde extra många oanmälda inspektioner av inomhustemperaturen på vård- och omsorgsboenden under sommaren. Arbete med att synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete kommer att fortgå 2026, då under nämndmålet Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.</i>	Färdig
---	--------

Tabell 16. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Nämndens åtgärder	Status
Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde. <i>Kommentar: Nämnden arbetar löpande med klarspråk kopplat till förvaltningens beslut, mallar och informationsmaterial samt att se över externt informationsmaterial. Kommunens invånarlöfte är introducerat med en workshop för samtliga medarbetare på förvaltningen.</i>	Enligt plan
Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter. <i>Kommentar: Under året har nämnden fortsatt att utveckla och förbättra digitala lösningar inom nämndens verksamheter. Ett exempel är deltagandet i projektet Digital Företagsservice, som syftade till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun genom att lansera ett digitalt "skyltfönster" för befintliga tjänster och information. Dessutom har förvaltningen reviderat befintliga e-tjänster för att göra dem tydligare och mer användarvänliga.</i> <i>Nämnden har också anslutit sig till Säker Digital Kommunikation (SDK), en nationell tjänst för säker utbyte av känslig och sekretessklassad information mellan myndigheter och offentliga aktörer. Genom SDK kan nämnden kommunicera digitalt med statliga myndigheter, regioner och kommuner på ett säkert sätt.</i> <i>Nämnden har också fortsatt att stötta utökad användning av Geografiska Informationssystem (GIS) inom organisationen. En utbildning om GIS arrangerades under förvaltningsdagarna i september, och en GIS-grupp har inrättats för att koordinera GIS-arbetet. GIS-gruppen arbetar nu med att planera övergången från webbkartan till Kartportalen.</i> <i>Slutligen pågår upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och VA samt Admin, som förväntas vara klar i mars 2026. Denna upphandling är en viktig del i nämndens arbete med att modernisera och effektivisera verksamheten.</i>	Färdig

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Tabell 17. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärder	Status
Nämnden ska ge en samordnad, rådgivande, rättssäker effektiv företagsservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet. <i>Kommentar: Under året har förvaltningen bland annat deltagit i det kommungemensamma projektet Digital Företagsservice, som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun. Projektet innebär att ett digitalt "skyltfönster" kommer att lanseras, där befintliga tjänster och information paketeras på ett sätt som underlättar interaktionen mellan företagare och kommunen. Utöver detta pågår också revidering av befintliga e-tjänster för att göra dem tydligare och mer användarvänliga. Nämnden genomför löpande NKI-undersökning av tillsyn och kontroll och analyserar och tar fram åtgärder utifrån resultatet. Under året har även kommunala lantmäterimyndigheten fått möjlighet att börja genomföra kontinuerliga NKI-mätningar och första mätningen genomfördes i december 2025.</i>	Enligt plan
Bidra till utvecklingen av digitala tjänster och arbeta med ett datadrivet beslutsfattande för att säkerställa en enkel, rättssäker och effektiv företagsservice för hela näringslivet. <i>Kommentar: Under året har nämnden arbetat med att utveckla digitala tjänster och förbättra datadrivet beslutsfattande. Bland annat har rapporter i Power BI utvecklats för livsmedelsenheten och befintliga rapportverktyg uppdaterats. Dessutom pågår upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd och andra områden, med en etablerad arbetsgrupp och en tidsplan för upphandlingsförfarandet som fortskrider som förväntat.</i>	Enligt plan

Tabell 18. Nämndens åtgärder till Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan och platser för evenemang och upplevelser.

Nämndens åtgärder	Status
Samverka med andra förvaltningar och bidra med nämndens perspektiv i arbetet med att stärka Uppsala som evenemangsstad. <i>Kommentar: Förvaltningen har kontakt med kommunens evenemangslots och Destination Uppsala. Förvaltningen har resurser avsatta för att möta upp när frågor kommer. Förvaltningen har bland annat skickat information till Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen för att stödja dem att informera verksamheter som vill sälja livsmedel vid event.</i>	Enligt plan

Tabell 19. Nämndens åtgärder till Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärder	Status
Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden. <i>Kommentar: Det finns upparbetade kontakter med flera miljö nätverk på olika nivåer och olika ämnesområden. Inspektörerna har tillgång till flera samarbetsytor där tillsynsfrågor kan diskuteras. Inom Livsmedelskontrollen genomfördes ett gemensamt provtagningsprojekt avseende glutenfria livsmedel inom Mitt Miljösamverkan.</i>	Enligt plan
Nämnden är medarrangör av nationell konferens i Uppsala om vatten, avlopp och kretslopp (VAK 2025) <i>Kommentar: Nämnden har varit medarrangör och deltagit i den nationella konferensen Vatten, avlopp och kretslopp 2025. Konferensen hölls på Fyrishov. Konferensen anordnas av VA-guiden varje år och riktar sig till tjänstepersoner, konsulter, teknikleverantörer och branschexperter. Nämnden höll presentationer, var moderator för konferensen och medverkade i utställningen genom en monter som bemannades tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall AB. Nämnden höll också en entreprenörsträff där gräventreprenörer var inbjudna för föreläsningar, möjlighet att besöka utställningen och ställa frågor till förvaltningen. Åtgärden är kopplad till handlingsplanen för vattenprogrammet och bidrar till skydd av grundvatten, goda vattenmiljöer och hållbart samhällsbyggande.</i>	Färdig

Tabell 20. Nämndens åtgärder till Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling.

Nämndens åtgärder	Status
Medverka i tidiga skeden av planprocessen för att bidra med kunskap inom nämndens tillsynsområden inom vatten och avlopp. <i>Kommentar: Medverkan har skett i planärenden.</i>	Enligt plan

Tabell 21. Nämndens åtgärder till Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner. <i>Kommentar: Myndigheten deltar i kommungemensamt granskningsråd, för att kunna bidra med kompetens från planarbetets början.</i>	Enligt plan
Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen <i>Kommentar: Myndigheten kommer att delta i "Bygglov på väg" om det kommer att genomföras. Myndigheten har utvärderat deltagande i de "Minimässor" som delvis ersatt bygglov på väg, och ser att där möter myndigheten inte sin målgrupp.</i>	Enligt plan
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program. <i>Kommentar: Uppsala kommun behöver växa hållbart. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i stadsbyggnadsprocessen genom miljö- och hälsoskyddsgranskning av detaljplaner, program och förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan. Nämnden har yttrat sig löpande på inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövningar. Nämnden har också deltagit på samråd med bygglovs- och planenheten. På så sätt bidrar nämnden till en hållbar stadsutveckling och kommunens Vattenprogram samt Handlingsplan för trafikbuller samt till att frågor kring miljö och klimat belyses i bygglov, planer och program.</i>	Enligt plan

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Tabell 22. Nämndens åtgärder till uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens åtgärder	Status
Delta i kommunens arbete med klimatbudget <i>Kommentar: Förvaltningen har deltagit i kommunens arbete med klimatbudget genom att föreslå åtgärder till Mål och budget 2026. Att genomföra åtgärder enligt klimatbudget är nu en del av nämndens löpande arbete.</i>	Färdig
Uppmuntra anställda inom Uppsala kommunkoncern att cykla mer och på ett säkert sätt <i>Kommentar: Genom nätverk för förvaltningarnas miljöombud undersöks om det är möjligt att erbjuda kommunanställda en lättare cykelservice samt om cykelpump kan installeras i nära anslutning till Stadshuset. Förmånscykel kunde beställas under våren och information om detta gavs på torsdagsinfo i mars. Förvaltningen har lyft frågan om en mer stöldsäker cykelparkering till Stadshusets arbetsmiljöutskott. Åtgärden är kopplad till Handlingsplan för hållbar mobilitet.</i>	Enligt plan

Tabell 23. Nämndens åtgärder till uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens åtgärder	Status
I tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat. <i>Kommentar: Inomhustemperatur, solskydd och åtgärder vid höga temperaturer är en del av nämndens tillsyn på vård- och omsorgsboenden, förskolor och skolor. Arbetet har genomförts enligt plan under tertial ett och två, där en stor del av tillsynen har genomförts under maj till juli. Vid tillsyn av förskolor konstaterades att majoriteten inte hade tillräckligt solskydd.</i>	Enligt plan
Den löpande förebyggande tillsynen av verksamhetsutövare/fastighetsägare med oljeavskiljare fokuseras till riskområde för översvämning. Verksamhetsutövare/fastighetsägare föreläggs att sanera oljeavskiljare som inte längre är i bruk. <i>Kommentar: Tillsyn på oljeavskiljare inom riskområde för översvämning planeras genomföras 2026–2027.</i>	Stoppad
Kartlägg vilka kritiskt miljö- och hälsopåverkande ämnen som kan förväntas spridas i ekosystemet från förorenade områden (riskklass 1 och 2) vid en översvämning och arbeta med att sprida resultatet av detta. <i>Kommentar: Kartläggning av vilka MIFO-objekt som ligger inom översvämningsområden är genomförd. Fortsatt arbete med bedömning av vilka kritiskt miljö- och hälsopåverkande ämnen som kan spridas från dessa områden samt spridning av information om resultatet planeras till kommande år.</i>	Enligt plan

Tabell 24. Nämndens åtgärder till Uppdrag 32. Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Nämndens åtgärder	Status
Strandskyddstillsyn med fokus vid Flottsund och Ekoln. <i>Kommentar: Ett av strandskyddets syften är att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten inom strandskyddat område. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver planerad tillsyn vid Flottsund och Ekoln. Tillsynen är till största delen klar längs Vårdsätra och Flottsund. 2025 planerades och genomfördes tillsyn två nya områden vid Ekoln.</i>	Enligt plan

Tabell 25. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämndens åtgärder	Status
Bidra till kommungemensamt vattenarbete. <i>Kommentar: Nämnden bidrar till att samverka med Uppsala Vatten kring tillsynsfrågor om enskilt avlopp kopplade till Uppsala kommuns vattentjänstplan. Nämnden medverkar även i grupper för utveckling av skyddet för grundvatten och ytvatten. På så sätt bidrar förvaltningen till Vattenprogrammet och handlingsplanen för VA-utbyggnad och Vattentjänstplan.</i>	Enligt plan
Utföra tillsyn av båtuppläggningsplatser, med fokus på koppar och tributyltenn för att bland annat minska skador på vattenlevande djur. <i>Kommentar: Tillsynen är utförd. Tillsynen är utförd. Alla besökta båtvarv arbetar för att medlemmar ska använda biocidfria färger på båtar. För två av varven utförs ingen kontroll av skroven på båtarna för att kontrollera om de tidigare är målade med färger som innehåller till exempel koppar eller TBT. För två andra varv finns planer på att utföra mätningar av båtar och att gå ihop för att köpa in så kallad XRF-mätare för att kunna möjliggöra detta. I vissa fall har funnits behov av att uppdatera dokument för till exempel organisatorisk ansvarsfördelning i miljöarbetet.</i>	Färdig
Bidra vid framtagande av lokala åtgärdsprogram för Björklingeån, Jumkilsån, Sävaån och Olandsån. <i>Kommentar: Förvaltningen har deltagit i workshop för uppdateringen av den lokala åtgärdsprogram för Fyrisån och granskat slutrapporterna för de lokala åtgärdsprogrammen Björklingeån och Jumkilsån samt deltagit i granskningsmöte. Alla planerade lokala åtgärdsprogram har nu tagits fram.</i>	Färdig
Bidra i arbetet att utveckla vägledning för praktisk tillämpning av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde. <i>Kommentar: Nämnden deltar i en mötesserie för att arbeta med samordning och utveckling av hur kommunen arbetar med skydd av grundvatten. Inom detta forum pågår bland annat arbetet med revidering av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde. Arbetet är löpande och kommer att fortsätta under 2026.</i>	Färdig
Bidra i framtagande av en släckvattenplan eller motsvarande vägledning för att minimera påverkan från förorenat släckvatten på kommunens dricksvattentäkt. <i>Kommentar: Miljöskyddsavdelningen deltar i grundvattenmöten med stadsbyggnadsförvaltningen, räddningstjänsten, konsulter, länsstyrelsen och Uppsala Vatten och avfall AB. och bidrar löpande med synpunkter till släckvattenplanen eller motsvarande vägledning. Arbetet bidrar till handlingsplanen för vattenprogrammet.</i>	Färdig
Inventera verksamheter och förorenade områden inom utvalda områden utifrån Känslighetskartans zoner för att ta fram underlag till projektinriktad tillsyn <i>Kommentar: En inventering har genomförts av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden i relation till Känslighetskartans riskzoner. Analys av inventeringen, för att ta fram underlag till projektinriktad tillsyn, genomförs 2026.</i>	Enligt plan
Sammanställa berörda nämnder och bolag för att säkerställa att VA-försörjningen i VA-utredningsområdena utreds. <i>Kommentar: Det finns stående möten inbokade för berörda nämnder och bolag.</i>	Enligt plan

Tabell 26. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Nämndens åtgärder	Status
Tillsyn höglfluorerade ämnen (PFAS). <i>Kommentar: Arbetet med att öka kunskapen om PFAS-föroreningar i mark och vatten har fortsatt. Inventering och riskklassning av PFAS-förorenade områden har genomförts. På förvaltningen har en PFAS-grupp inrättats för att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket. PFAS-gruppen består av inspektörer från flera avdelningar. Syftet med gruppen är att underlätta samarbete, extern och intern kommunikation och erfarenhetsutbyte i förvaltningsövergripande frågor kopplat till PFAS-problematik. Under 2026 kommer arbetet att fortsätta genom att ett kompetenscenter för PFAS etableras.</i>	Färdig
Minska känsliga grupper exponering av PFAS i fisk från Fyrisån. <i>Kommentar: Under året har ett nytt projekt avseende undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Det är en fortsättning på projektet PFAS i fisk som genomfördes under 2023 och 2024. Nu provtas fisk från fler ställen i Fyrisån. Det nya projektet avslutas under 2026.</i>	Enligt plan
Tillsyn förorenade områden. <i>Kommentar: Tillsyn på förorenade områden pågår. En handlingsplan för förorenade områden 2026–2030 har tagits fram.</i>	Färdig

Nämndens åtgärder	Status
Utreda ansvar för deponier i riskklass 1 och 2 samt utreda föroreningsspredning till vatten från minst fem deponier. <i>Kommentar: Ansvarsutredning för deponier samt tillsyn avseende verksamhetsutövarens utredningar av föroreningsspredning till vatten pågår.</i>	Enligt plan
Bedriva tillsyn över bygg- och rivningsavfall, matavfall och avfall som faller under producentansvaret. <i>Kommentar: Den planerade tillsynen på bygg- och rivningsavfall för 2025 har utförts. Inom ramen för samverkan mot illegala verksamheter utförde miljöskyddsavdelningen och livsmedelskontrollen en gemensam tillsynsinsats på avfallshantering inom detaljhandeln.</i>	Enligt plan
Föra dialog kring resurshushållning och cirkularitet vid tillsyn av avfall. <i>Kommentar: Dialog kring resurshushållning och cirkularitet i avfallshanteringen förs löpande inom ramen för ordinarie tillsyn.</i>	Enligt plan

Tabell 27. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft <i>Kommentar: Luftmätningar sker kontinuerligt i överensstämmelse med Naturvårdsverkets föreskrifter för hur mätningar ska ske. I dagsläget klaras miljökvalitetsnorm för NO2 och partiklar med god marginal. Efter införandet av ett nytt EU-direktiv håller just nu de svenska miljökvalitetsnormerna på att revideras. De nya skärpta nivåerna som kommer inarbetas i luftkvalitetsförordningen ska klaras 2030. Klaras inte nivåerna till 2027 kommer kommunen också att behöva ta fram en luftkvalitetsfärdplan för hur nivåerna planeras klaras till 2030.</i> <i>Emissionsdatabasen uppdateras årligen under våren med aktuella utsläpp från större källor inom kommunen. Databasen som avses är Östra Sveriges Luftvårdsförbunds emissionsdatabas.</i>	Enligt plan

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Tabell 28. Nämndens åtgärder till Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärder	Status
Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan. <i>Kommentar: Samverkan med andra myndigheter har förstärkts. Fyra av fyra planerade tillsynsinsatser med kommunpolisen har genomförts. Förutom insatserna med kommunpoliserna så har nämnden deltagit vid flera andra insatser. En kartläggning av riskområden har inletts. En områdesinventering, för att upptäcka anmälningspliktiga verksamheter som inte anmält sig, har genomförts. Utredning av fuskrelaterade livsmedelsklagomål och riktade kontroller tillsammans med polis och andra myndigheter har genomförts. Arbete med att handlägga livsmedelssanktionsavgifter görs löpande vid upptäckt av oregistrerade verksamheter.</i>	Enligt plan

Tabell 29. Nämndens åtgärder till Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Nämndens åtgärder	Status
Genomföra verksamhetsanpassade kunskapshöjande aktiviteter kring välfärdsbrott. <i>Kommentar: En gemensam utbildning för hela förvaltningen har genomförts i oktober.</i>	Enligt plan
Bidra i arbetet med att förbättra intern nämnd- och bolagsövergripande samverkan inom gemensamma problemområden. <i>Kommentar: Förvaltningen är representerad i arbetsgrupp "Samverkan mot illegala verksamheter". Avdelningschef deltar regelbundet vid möten med polis.</i>	Färdig
Bidra i arbetet med att utveckla bakgrundskontroll av individer och företrädare för bolag och föreningar inför exempelvis avtalstecknande, utbetalningar, anställning och konsultverksamhet. <i>Kommentar: Arbete pågår inom kommunkoncernen. Nämnden inväntar resultat från det arbetet.</i>	Enligt plan
Bidra i arbetet med att utveckla arbetssätt för att omhänderta avvikelser med välfärdsbrottskoppling i exempelvis kontroller och uppföljning. <i>Kommentar: Ansvarig avdelningschef och samordnare för uppdraget har medverkat i flera olika forum för att utveckla arbetssätt inom området. Under 2025 har vissa former tagits fram för detta arbete.</i>	Färdig
Se över och utveckla internkontrollarbetet för att förebygga välfärdsbrott och otillåten påverkan. <i>Kommentar: Under året har ledningsgruppen genomfört tre riskworkshoppar för att identifiera och hantera risker, däribland risker för välfärdsbrott och otillåten påverkan. I samband med dessa workshoppar har åtgärder arbetats fram som i förekommande fall har inkluderats i internkontrollplanen för 2026, för att stärka förvaltningens interna kontroller och förebygga oönskade händelser.</i>	Färdig
Bidra i arbetet med att ta fram en samlad vägledning/rutin för hur Uppsala kommun arbetar mot otillåten påverkan. <i>Kommentar: Inga aktiviteter har ännu initierats av KLK.</i>	Färdig

Tabell 30. Nämndens åtgärder till Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärder	Status
Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder. <i>Kommentar: Nämnden arbetar löpande med att erbjuda detta när så är möjligt.</i>	Färdig

Tabell 31. Nämndens åtgärder till Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärder	Status
Som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö. <i>Kommentar: Årlig medarbetarundersökning är genomförd. Arbete med handlingsplan pågår enligt plan. Avdelningschefer har regelbundna samtal med alla medarbetare.</i>	Färdig

Tabell 32. Nämndens åtgärder till Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärder	Status
Stärkt beredskap för allvarliga störningar. <i>Kommentar: Arbetet med stärkt beredskap för allvarliga störningar pågår huvudsakligen enligt plan. Förvaltningen har påbörjat arbetet med kontinuitetshandling, utbildnings- och övningsplanen och deltagit i utbildningar och nätverk. Alla medarbetare går en kommungemensam utbildning om IT-säkerhet för att minska risken att känslig information sprids. Årlig översyn av ledningsplan för allvarlig störning är senarelagd till att genomföras efter årsskiftet. En utbildning genomfördes för den personal som arbetar med olycksberedskap utanför kontorstid. Samsyn med externa parter om släckvattenhantering har genomförts.</i>	Försenad
Stärkt beredskap för höjd beredskap. <i>Kommentar: Disponibilitetskontroll genomfördes på kommunnivå. Miljöförvaltningens resultat kommunicerades till förvaltningsdirektör och dialog har förts med avdelningschefer som kan påverkas av resultatet. Personal har fått hemskickat beslut om krigsplacering och personal har visats kommungemensamt informationsmaterial om krigsplacering. Nämndens arbete med att påbörja ledningsplan för höjd beredskap inväntar mer vägledning från Kommunledningskontoret.</i>	Försenad

Tabell 33. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i prioriterade områden. <i>Kommentar: Bostadsprojektet med uppsökande bostadstillsyn genomfördes enligt plan. Tillsynen ökar även kännedomen om att miljöförvaltningen finns och ansvarar för. De flesta kände inte till miljöförvaltningen. Vid bostadstillsynen noterades flera avvikelser till exempel gällande fuktskador och ventilation. Genom bostadstillsynen bidrar nämnden till en god och jämlik hälsa inom Uppsala Kommun.</i>	Färdig
Samverkan i syfte att bidra till att utveckla och stärka kommunens arbete med pedagogiska lokaler. <i>Kommentar: Nämnden ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas för att brister ska åtgärdas. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt samverkansarbete för att utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.</i>	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen. <i>Kommentar: Nämnden har bidragit till Sveriges övervakning av antibiotikaresistens i djur och livsmedel genom att ta ut prover på färskt gris- respektive nötkött från butiker i Uppsala som sedan analyserats av Sveriges veterinärmedicinska Anstalt (SVA).</i>	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull. <i>Kommentar: Förvaltningen har arbetat med att skapa samsyn bland inspektörerna och implementera Livsmedelsverkets arbetssätt för att bibehålla kontrollen verkningsfull, rättssäker och riskbaserad. Förvaltningen har varit representerade i den nationella arbetsgruppen för kosttillskott som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas kosttillskottskontroll bättre och mer effektiv.</i>	Färdig
Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen. <i>Kommentar: Uppsala kommun är en av de kommuner i landet med störst antal vattenverk. Både för vår egen skull och för att stötta andra kommuner driver nämnden ett omfattande arbete för att utveckla dricksvattenkontrollen. Förvaltningen har deltagit i den nationella dricksvattenkontrollgruppen som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas dricksvattenkontroll bättre och mer effektiv. Förvaltningen har även deltagit i samarbeten med andra kommuner och bistått med material och stöd.</i>	Färdig
Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.	Enligt plan

Nämndens åtgärder	Status
<i>Kommentar: Nämnden arbetar aktivt med att ge extra information och stöd till nya livsmedelsföretag så att de känner till vilka regelverk de behöver följa och vilket stöd de kan få av förvaltningen.</i>	

Nämnd
Rapport

Datum:
2026-02-25

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson, Evin Anik

Version/DokumentID: 1.0

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

Nämnden har påbörjat upphandling av nytt verksamhetssystem för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll. Systemet ska möjliggöra automatisering av moment i handlägningsprocesser.

PFAS-arbete har prioriterats genom att resurser har omprioriterats. För att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket och uppmärksammade källor inom det geografiska området kommunen, så har förvaltningen organiserat sig i nya arbetskonstellationer för att nyttja befintlig kompetens bättre. Förvaltningen har även bjudit in andra förvaltningar och bolag till ett kunskapshöjande seminarium och erfarenhetsutbyte kring PFAS-problematik samt haft erfarenhetsutbyte med Förvarinspektören för hälsa och miljö (FIHM). Nämnden har förberett för uppstart 2026 av ett kompetenscenter för kommunkoncernen om PFAS.

Den kommunala lantmäterimyndighetens verksamhet var även 2025 påverkad av att det statliga lantmäteriet sedan 2024 stängt ned digital tillgång till ärendakter, vilket medför längre handläggningstider och ökade kostnader för sakägare. Den kommunala lantmäterimyndigheten har utvecklat ett arbetssätt att så tidigt som möjligt i ärendet beställa den information man då ser att man behöver.

Till följd av nya kommunala avfallsföreskrifter samt införande av fyrfacksinsamling av avfall så ökade antal ärenden hos hälsoskyddsavdelningen markant. Här utgör rådgivningen för markanvisning en särskild utmaning.

Efter att ROT-regler ändrats kom ett större inflöde av ansökningar om tillstånd att anlägga enskilt avlopp än väntat.

Måluppfyllelse under året

Tabell 1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, kommunbidrag och årets resultat, belopp i miljoner kronor.

	Kommunbidrag 2025	Årets resultat 2025	Årets resultat 2024
Politisk verksamhet	1,7	-0,1	-0,2
Infrastruktur, skydd m.m	28,2	-0,4	-0,2
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	29,9	-0,5	-0,4

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens resultat är ett underskott på 0,5 miljoner kronor för räkenskapsåret 2025.

Årets intäkter uppgår till 64,7 miljoner kronor vilket är 1,2 miljoner kronor lägre än prognos och 4,9 miljoner kronor lägre än budget.

Nämndens kostnader uppgår till 95,1 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än prognos och 4,4 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Nämndens totala tillsynsskuld har minskat från 0,6 miljoner kronor till 0,2 miljoner under räkenskapsåret 2025.

Måluppfyllelse

Nämnden bedömer att fokusmål 1 och 2 är helt uppfyllda samt att fokusmål 3 och 4 är i hög grad uppfyllda under 2025.

Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 3 är att avdelningen för miljöskydd inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2025 i dess helhet. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 4 är att nämndens arbete med att ta fram ledningsplan för höjd beredskap är försenat eftersom nämnden inväntar vägledning från kommunledningskontoret.

För att öka tillsynen inom miljöskyddsavdelningen har ett flertal åtgärder genomförts, med tydlig koppling till effektivitet i tillsynsarbetet. Genom införande av stödroller (enhetsledare och samordnare), utvecklade arbetssätt och tydligare rutiner för ärendehantering skapas bättre förutsättningar för att öka andelen tid som används för tillsyn. Under hösten tillsattes en särskild grupp som inkluderade ytterligare en avdelningschef samt controller för att analysera bakomliggande faktorer. En handlingsplan med prioriterade åtgärder togs fram och nämnden informerades om planens omfattning i decembernämnden. Sammantaget ses insatserna som investeringar för att långsiktigt stärka avdelningens ekonomiska hållbarhet och genomförande av grunduppdraget.

Vad gäller ledningsplan för höjd beredskap så har kommunledningskontoret högre bemanning under 2026 och nämnden ser framför sig att vägledning kommer så att nämnden kan påbörja planen under 2026.

Nedan några exempel på vad nämnden gjort för att bidra till respektive fokusmål:

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

- Förvaltningens servicetelefon för allmänna frågor har överförs till kommunens Kontaktcenter. Det frigör inspektörer till att utföra tillsyn och ger kommuninvånare service hela dagen istället för bara på förmiddagar.
- Under 2025 har miljöförvaltningen fortsatt att utveckla sin förståelse för AI som teknik och dess möjliga tillämpningar i verksamheten, inklusive användningen av AI-assistenter som Svea.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

- Förvaltningen har levererat i det kommungemensamma projektet "Digital företagsservice" som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun.
- Nämnden var medarrangör till den nationella konferensen Vatten, avlopp och kretslopp som hölls på Fyrishov. Konferensen anordnas av VA-guiden varje år. Medarbetare på avdelningen höll presentationer, var moderatorer för konferensen och arbetade tillsammans med Uppsala Vatten.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

- PFAS-arbete har prioriterats. För att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket och uppmärksammade källor inom det geografiska området kommunen har förvaltningen organiserat sig i nya arbetskonstellationer för att nyttja befintlig kompetens bättre.
- Ett uppföljande projekt avseende undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Det är en fortsättning på projektet PFAS i fisk som genomfördes under 2023 och 2024. Nu provtas fisk från fler ställen i Fyrisån.
- Tillsyn av solskydd på förskolor och temperaturer på äldreboenden genomfördes. Flera brister upptäcktes och arbetet visade på viktiga utvecklingsområden för att skydda särskilt känsliga grupper.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

- Ny lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol har trätt i kraft. Förvaltningen tog i god tid fram information till sökande, mallar för handläggning, blanketter och e-tjänster och hanterade de ansökningar som kom in.
- Vässade informationsmöten inför tillsyn på förskolor och skolor genom live-sändning i studion.
- Livsmedelskontrollen började använda digitala verktyg vid kontrollbesök. Det innebär att inspektören ute på besök kommer åt alla uppgifter som finns i systemet om den anläggning som ska kontrolleras i realtid. Det ger en bättre service till verksamhetsutövaren och innebär att uppgifter och underlag kan ändras direkt i samband med kontrollbesöket.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Nämndens gruppuppdrag omfattar tillsyn och prövning enligt ett flertal olika lagstiftningar samt ansvar för den kommunala lantmäterimyndigheten. Det innebär att nämndens verksamhet påverkas av flera nationella myndigheter.

Nämnden samverkar aktivt med andra kommuner och myndigheter. Samverkan är en viktig del både i inspektörers kompetensutveckling, effektivisering av tillsyn och kontroll samt för rättssäkra bedömningar som är kommunoberoende.

Huvuddelen av nämndens grunduppdrag har genomförts enligt plan och många viktiga leveranser har utförts, se exempel under kapitel "Måluppfyllelse".

Nämnden har dock under flera år haft utmaningar med att genomföra all tillsyn som det bedömts finnas behov av inom miljöskyddsområdet. En tydlig trend är att nämndens tillsynsskuld minskar och under 2025 har den i det närmaste eliminerats (tillsynsskuld uppkommer när en verksamhet betalat en årlig avgift men nämnden inte utfört motsvarande tillsyn). Under 2025 har miljöskyddsavdelningen genomfört all planerad tillsyn finansierad med årlig avgift. Avdelningen har även genomfört all planerad tillsyn finansierad med kommunbidrag. Avdelningen har också hanterat den händelsestyrda tillsynen och prövningen, som består av handläggning av inkommande ärenden. Däremot har miljöskyddsavdelningen endast kunnat genomföra 27 procent av den tillsyn som planerats som skulle finansierats via debitering av timavgift i efterhand. Eftersom inte all tillsyn som planerats för kunde genomföras så har nämnden inte uppfyllt hela det behov av tillsyn som bedöms finnas inom miljöskyddsområdet och en "effektskuld" har uppstått. För att öka tillsynen inom miljöskyddsavdelningen har ett flertal åtgärder genomförts, enligt beskrivning i kapitel "Måluppfyllelse".

Enligt en ny lag från april 2025 ska kommuner och regioner lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Uppgifterna ska lämnas på begäran eller eget initiativ och ska ge brottsbekämpande myndigheter bättre förutsättningar att förebygga och bekämpa brott. Nämnden har reviderat sin delegationsordning och informerat sin personal om det tillkomna ansvaret att lämna uppgifter som de uppmärksammar.

Uppföljning av privata utförare och verksamhet i egen regi

Nämnden har inte några privata utförare.

Framtida utmaningar

Nämnden behöver rusta sig för att kunna agera allt mer förutseende och proaktivt. Såväl belastningen som förändringstrycket väntas öka som en följd av omvärldsfaktorer som nämnden inte själv styr över. Exempel på det är ny och mer komplex lagstiftning, ökad brottslighet och ökat tryck på naturresurser.

Förslag om att kommunal verksamhet överförs till statlig

Flera statliga utredningar som varit ute på remiss påverkar nämndens grunduppdrag. Det påverkade 2025 genom att dels ta tid från tillsyn och förrättningar till förmån för remissarbete, dels genom att skapa osäkerhet och viss oro bland medarbetare och verksamhet. Det påverkar 2026 och framåt för att det i remisserna föreslås att kommunal verksamhet övergår till statlig alternativt får kraftigt ändrade förutsättningar.

Livsmedelskontrollen föreslås centraliseras och förstatligas, genom att Livsmedelsverket och Jordbruksverket tar över de ansvar som idag ligger på kommunerna. Den nya organisationen föreslås träda i kraft 2028 (SOU 2025:64 En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan). Det finns också en tidigare utredning, SOU 2024:44 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan, som föreslår att ansvaret för kontroll av livsmedelsfusk övergår från kommuner till Livsmedelsverket från och med 1 januari 2026.

Inom miljöbalkens område föreslås en ny miljöprövningsmyndighet och förändrad indelning av vilka typer av verksamheter som kräver tillstånd eller anmälan till tillsynsmyndighet. Kommunerna kommer fortsatt att ha tillsynsansvar över vissa miljöfarliga verksamheter, men uppgiften att agera remissinstans ökar i omfattning samtidigt som färre kommunala prövningar kommer att ske. Dock minskar förmodligen inte antalet ärenden. Avgiftsfinansierad tid ersätts med skattefinansierad handläggningstid i form av remissärenden som inte kan faktureras och kommunernas rådighet över villkor för miljöfarliga verksamheter minskar när det inte är kommunen som fattar beslut. I utredningen om en ny miljöprövningsmyndighet föreslås också att tiden för att svara på remisser kortas avsevärt, till 30 dagar vilket kan påverka det kommunala självstyret negativt. (SOU 2024:98 En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess).

I SOU 2025:98 En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten föreslås att arbetsuppgifter för kommunala lantmäterimyndigheter (KLM:er) väsentligen ska begränsas till förrättningsverksamhet. Utredningens förslag innebär bland annat att färre ärenden ska handläggas av KLM, vilket gör att det kan bli svårt för KLM att nå upp till tillräcklig omfattning på verksamheten. Förslagen, vissa var för sig och vissa i kombination med andra, kommer att leda till att KLM måste lägga ned och att fastighetsbildningen isoleras från kommunens övriga processer.

Samhällsutveckling och hårdnande samhällsklimat

Nämnden ser att verksamheten påverkas av ett hårdnande samhällsklimat. Dels kan nämnden se en tendens att det blivit svårare för intressenter att lösa intressekonflikter. Dels finns ett ökat behov av att arbeta med att förebygga otillåten påverkan mot anställda och förtroendevalda. Ett ökat fokus på att motverka illegal verksamhet leder också till nationella förväntningar på en mer kontrollbaserad tillsyn, utöver den tillitsbaserade tillsynen av verksamheters egenkontroll enligt miljöbalken.

När staden och landsbygden utvecklas och växer så ökar trycket på naturen. Fler människor på samma yta ökar påverkan på varandras livsmiljö och resurs- och målkonflikter kan uppkomma. Frågor som är aktuella för nämnden är bland annat hantering av förorenade områden, PFAS, buller och luftkvalitet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Rapportering

Handläggare:
Sara Johansson

Svar på frågor om synpunktshantering

Beskrivning: Synpunkter innefattar beröm, klagomål och förbättringsförslag.

Fråga 1: *Har ni ändamålsenliga arbetssätt, systemstöd och rutiner för synpunktshantering? Om inte, beskriv vad ni saknar och önskar utveckla.*

Svar: Under 2025 har förvaltningen fattat inriktningsbeslut om att gå med i det kommungemensamma verktyget Digitalt stöd för medborgarärenden (synpunktshantering).

Nämnden har haft en digital lösning för synpunktshantering. Det var ett formulär på Insidan som skulle användas av alla nämndens medarbetare. Medarbetarna ansvarade för att rapportera de synpunkter de får in från externa parter, liksom avvikelser som man själv upptäcker. Formuläret har nu ersatts av en funktionsbrevlåda. Varje avdelningschef ansvarar för att årligen informera medarbetarna om rutinen för synpunktshantering och att följa upp att synpunkter inom det egna verksamhetsområdet hanteras enligt beslutad rutin. Det är ett fåtal synpunkter som inkommer via formuläret.

Nämndens verksamhet består till största delen av myndighetsutövning. Som komplement till synpunktshanteringen sammanställer nämnden systematiskt vilka beslut som överklagats, vad utfallet blev vid överprövning och om överprövning av nämndens beslut visar att det finns verksamhetsområden som behöver utvecklas.

Fråga 2: *Har ni under året identifierat något övergripande mönster gällande inkomna synpunkter? Beskriv kort vilka mönster ni sett och hur ni i så fall arbetat med det?*

Svar: De inkomna synpunkterna gäller olika sakfrågor, och nämnden ser inte något övergripande mönster.

Fråga 3: *Är det någon/några inkomna synpunkter under året som lett till något större utvecklingsarbete hos er? Beskriv det i så fall kort.*

Svar: Inget större utvecklingsarbete, men justeringar i arbetssätt och kommunikation.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Verksamhetsrapport

Nämndbehandlas
2026-02-25

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson, Evin Anik

Verksamhetsberättelse

För miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025

Innehåll

Verksamhetsberättelsen.....	5
Sammanfattning	6
Ekonomiskt resultat.....	6
Sammanfattning tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	6
Avdelningen för miljöskydd	6
Avdelningen för hälsoskydd	6
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.....	7
Kommunala lantmäterimyndigheten	8
Livsmedelskontroll	8
Tillståndsenheten	9
Bakgrund	9
Den kommunala organisationen.....	9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	9
Miljöförvaltningen	10
Begreppsdefinitioner.....	11
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	13
Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet.....	13
Miljösamverkan	13
PFAS-föroreningar i mark och vatten.....	14
Avdelningen för miljöskydd	15
Fokus i tillsynen 2025	15
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	15
Tillsyn	15
Inkommande ärenden	16
Verksamhetsresultat	18
Sammanfattande bedömning.....	18
Avdelningen för hälsoskydd.....	19
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	19
Tillsyn	19
Inkommande ansökningar och anmälningar	22
Inkommande remisser och klagomål.....	22
Smittspårning	23
Verksamhetsresultat	23
Sammanfattande bedömning.....	23
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	25
Övergripande prioriteringar 2025:	25
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	25
Tillsyn	25

Inkommande ärenden	27
Verksamhetsresultat	28
Sammanfattande bedömning.....	29
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	30
Fokus 2025.....	30
Förrättningar	30
Inkommande ansökningar	30
Inkommande remisser	30
Uppdrag från Lantmäteriet.....	30
Verksamhetsresultat	31
Sammanfattande bedömning.....	32
Enheten för livsmedelskontroll	33
Fokus i kontrollen 2025	33
Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan	33
Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens.....	34
Efterhandsdebitering av kontroll.....	34
Kontroller.....	34
Inkommande ansökningar och anmälningar	35
Inkommande remisser och klagomål.....	35
** Förvaltningen saknade tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom t.ex. telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål. Detta gör att siffror för denna post inte kunde redovisas.	36
Verksamhetsresultat	36
Jämförelsesiffror 2023–2025	37
Uppföljning mot plan 2025	38
Sammanfattande bedömning.....	38
Tillståndsenheten	39
Fokus 2025.....	39
Tillsyn	39
Inkommande ansökningar och anmälningar	40
Inkommande remisser och klagomål.....	41
Verksamhetsresultat	42
Sammanfattande bedömning.....	43
Viktiga händelser på miljöförvaltningen.....	44
Arbete med verksamhetsutveckling	44
Digitala verktyg för uppföljning.....	44
Artificiell intelligens i verksamheten.....	44
Upphandling av nytt verksamhetssystem	44
Digitala tjänster för företag och säker kommunikation	44

Geografiska informationssystem (GIS)	45
Beredskap och säkerhet	46
Bemötande och service	46
NKI-resultat	46
Medarbetare och ledare	47
Arbetsmiljöansvar	47
Chef- och ledarskap	47
Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare	48
Kommunikation	48
Satsningar och fokus under 2025	48
Miljö- och hälsoskyddsnämnden firade 150 år	48
Internkommunikation	48
Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se	49
Press/media	49
Extern information och material	50
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	51
Kommunfullmäktiges fokusråd och uppdrag	53
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden	54
Politisk verksamhet	54
Administrativa enheten	54
Avdelningen för miljöskydd	54
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	54
Avdelningen för hälsoskydd	54
Kommunala lantmäterimyndigheten	54
Enheten för livsmedelskontroll	55
Tillståndsenheten	55
Tabell ekonomiskt resultat och prognos (miljoner kronor)	55

Verksamhetsberättelsen

Den här verksamhetsberättelsen omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhetsresultat och ekonomiskt resultat i förhållande till verksamhetsplan och budget 2025.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden samt lantmåteriförrättningar. Därutöver arbetar nämnden mot de fokusmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år.

Sammanfattning

Ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens resultat 2025 är ett underskott på 0,5 miljoner kronor.

Årets intäkter uppgick till 64,7 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med räkenskapsåret 2024.

Nämndens kostnader uppgick till 95 miljoner kronor, vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än prognos och 4,4 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Nämndens totala tillsynsskuld har minskat från 0,6 miljoner kronor till 0,2 miljoner under räkenskapsåret 2025.

Sammanfattning tillsyn, tillståndsprovningar, förrättningar och kontroller

Avdelningen för miljöskydd

Miljöskyddsavdelningen hanterade inkommande ärenden och genomförde den planerade tillsynen på årlig avgift enligt tillsynsplanen men hann inte med den planerade tillsynen på timavgift. Detta beror på att avdelningen under året förlorade två erfarna inspektörer och introducerade fyra nya inspektörer vilket påverkar tillsynstakten. Avdelningen prioriterade därför under året tillsyn på stora tillståndspliktiga verksamheter med årlig avgift (A- och B-verksamheter) samt köldmedier och introduktion av nyanställda. Under året hanterades även ett antal stora begäran om utlämnande av handlingar vilket innebar att avdelningen behövde avsätta tid för stöd vad gäller sekretessprovning, tid som annars skulle lagts på tillsyn. Den tillsyn som inte utfördes under 2025 planeras att fördelas och utföras på de kommande åren.

Avdelningen har genomfört flera åtgärder under året för att komma till rätta med den återkommande utmaningen att kunna leverera den tillsyn som det planerats för. Många av åtgärderna är att se som en investering som förväntas ge effekt på såväl effektivitet inom tillsynen som debiteringsgrad på sikt. Åtgärderna innefattar bland annat ytterligare rekrytering, utveckling av stödrollerna enhetsledare och samordnare för att bland annat förbättra planering och uppföljning och utveckling av arbetssätt kring tillsynsplanering och uppföljning. Målet är att öka tillsynen och debiteringsgraden.

Avdelningen för hälsoskydd

Avdelningen har haft en längre uppstartsperiod än väntat under tertiäl ett, främst på grund av införandet av nya fokusområden i tillsynen och ett förändrat arbetssätt för informationsmöten med rektorer på skolor och förskolor. Dessa förändringar har krävt mer tid och resurser än planerat, och avdelningen har även påverkats av förändringar i bemanningen. Efter en initial anpassningsperiod har tillsynen sedan fortskridit enligt plan, med en positiv utveckling inom flera områden.

Avdelningen har hanterat ett stort antal ärenden, inklusive klagomål och förebyggande tillsyn av vård- och omsorgsboenden, skolor och förskolor. Antalet inkommande ärenden om anvisning av plats för avfallskärl har ökat.

Tillsynsplanen på årlig avgift har utförts i sin helhet. Tillsynsplanen för året har kunnat genomföras även i de flesta andra delar, men med en mindre justering i form av en minskning av förebyggande tillsyn på timavgift för att anpassa sig till den minskade bemanningen gjordes under tertiäl två. Denna anpassning har möjliggjort att avdelningen har kunnat prioritera de mest angelägna tillsynsområdena och upprätthålla en hög kvalitet på tillsynen.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Under året ökade antalet inkommande ärenden, främst ansökningar om tillstånd för nya enskilda avlopp, och översteg den ursprungliga prognosen. Trots denna ökning lyckades avdelningen besluta om fler tillstånd jämfört med 2024, vilket ledde till att ärendebalansen vändes och väntetiderna kortades.

För att hantera den ökade arbetsbelastningen minskades tillsynen av enskilda avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken under hösten, för att kunna fokusera på att komma ikapp med ansökningarna. Däremot genomfördes tillsynen av minireningsverk enligt plan. Efter flera år av eftersatt uppföljande tillsyn kunde denna verksamhet återupptas på ett bra sätt under 2025.

Inom strandskyddet genomfördes tillsynen enligt plan, bland annat i området Näs-Bodarna. En del extra resurser lades på att hantera äldre tillsynsärenden, som utgör en stor del av tillsynsarbetet inom strandskydd.

Avdelningen fortsatte att samverka med andra kommunala aktörer och inledde ett strategiskt arbete kring PFAS. Dessutom arrangerade förvaltningen en nationell VA-konferens i Uppsala, vilket bidrog till att stärka samarbetet och kunskapsutbytet inom området.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Antalet fattade beslut ligger något högre under perioden än tidigare år, vilket bland annat beror på en stabil bemanning i kombination med fokus på avslut och ett fortsatt arbete med att effektivisera våra processer.

Under perioden har arbetssättet med enhetsledare på myndigheten utökats till att vara en person på heltid, samtidigt som rollen har utvecklats ytterligare, vilket lett till ökat stöd både för avdelningschef och övriga medarbetare på myndigheten. Fördelarna med att ha en enhetsledare nära förrättningsverksamheten ger en positiv effekt på såväl trygghet och stress för övriga medarbetare, som enhetligt arbetssätt och ökad rättssäkerhet.

Handläggningstiden har vänt nedåt och ligger nu på ungefär samma nivå som för två år sen. En bidragande orsak till att handläggningstiden fortfarande är relativt hög, är den fortsatta nedstängningen från Lantmäteriet av systemet Arken. Myndigheten behöver fortfarande begära ut handlingar istället för att hämta dessa själva direkt från Arken. Även om utlämnandet går fortare nu än för ett år sen, är medför det trots det ställtider i handläggningen och fler avbrott under processen.

Livsmedelskontroll

Nämnden började under årets första kvartal att använda digitala verktyg vid livsmedelskontrollerna. Det innebär att inspektören under besök kommer åt de uppgifter som finns i diariesystemet om den anläggning som ska kontrolleras. Det ger en bättre service till verksamhetsutövaren och innebär att kontaktuppgifter och underlag för till exempel riskklassning kan ändras direkt i samband med kontrollbesöket. För inspektören underlättas arbetet då checklistor anpassade för kontrollbesöket finns tillgängliga och resultatet från kontrollen kan dokumenteras direkt.

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har i stort fungerat väl under perioden. Den planerade kontrollen har varit något lägre än planerat, medan det har utförts mer uppföljande kontroll och lagts mer tid på klagomålsärenden än planerat.

Det har fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar. Antalet beslut om åtgärd var något färre än motsvarande period 2024, men fortsatt betydligt fler än 2023. Antalet uppföljande kontroller mäts numera i tid och har under året varit mer än planerat.

De fokusområden som var planerade har genomförts under året. Exempel på dessa är planerad och händelsestyrd kontroll, arbete mot livsmedelsfusk, provtagning och införande av digitala verktyg i samband med kontrollbesök.

Tillståndsenheten

Arbetet har fungerat bra i samtliga led. Både planen för yttre och inre tillsyn av serveringstillstånd har genomförts och inkommande ansökningar har handlagts. Under året har sju företag erhållit en erinran, två företag en varning och två serveringstillstånd har återkallats.

Under 2025 har möjligheten att söka gårdsförsäljningstillstånd införts. Totalt har två ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd inkommit och beviljats.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Ett tobakstillstånd har återkallats. Under året har sex tillsynsärenden handlagts.

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens mål och budget, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det de som sköter genomförandet av kommunens verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna uppdrag och fleråriga fokusmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå fokusmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan i en verksamhetsberättelse resultaten för sin verksamhet samt hur de har genomfört de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot förorening från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

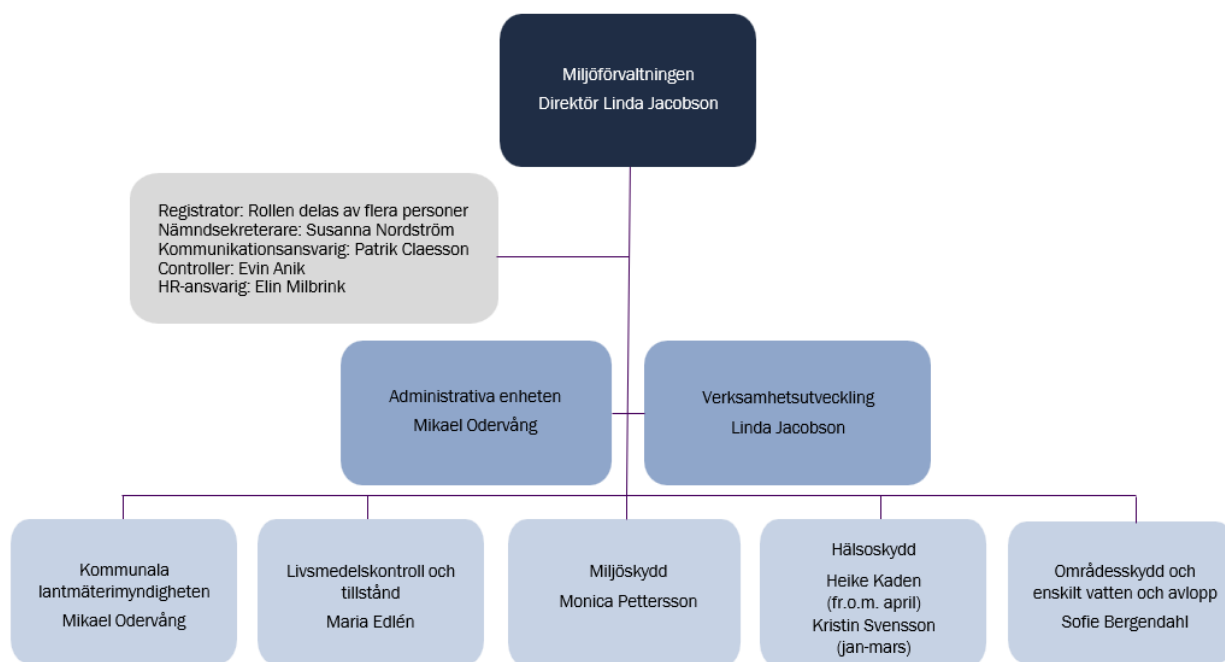
Miljöförvaltningen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden vilka organiseras i fem avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden nedan.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fem avdelningarna finns en administrativ enhet samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Figur 1: Organisationsbild miljöförvaltningen.

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föranleds av att brister har uppmärksamats i en verksamhet. Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).
Kontroll	Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedels- och foderlagstiftningen följs. Likheter med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken har en bredare innebörd än kontroll via livsmedels- och foderlagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.
Förrättning	Ett ärende inom kommunala lantmäterimyndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor m.m.
Inspektion	Ett förankat eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.
Besök	Alla möten på plats hos verksamhetsutövaren.
Ärende	En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.
Ärendebalans	Antal ärenden som inte är avgjorda.

Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen föränleds av att andra misstänker brister. Här inkluderas ”extra offentlig kontroll”.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter med flera följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljökvalitetsmålen.

Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet

Nämnden har under året förstärkt samverkan och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen.

Fyra av fyra planerade tillsynsinsatser med kommunpolisen samt andra myndigheter har genomförts, bland annat kontroll av transporter.

En områdesinventering, för att bland annat upptäcka anmälningspliktiga verksamheter som inte anmält sig, har genomförts.

Utredning av fuskrelaterade livsmedelsklagomål och riktade kontroller tillsammans med polis och andra myndigheter har genomförts. Utifrån inkomna tips har utredning gjorts och förbud lagts på godis som saknat spårbarhetsuppgifter och där hållbarhetsuppgifter tagits bort från förpackningar. Arbete med att handlägga livsmedelssanktionsavgifter görs löpande vid upptäckt av oregistrerade verksamheter.

Nämnden medverkar i kommungemensamma forum för att upptäcka och motverka välfärdsbrott.

Miljösamverkan

"Mitt Miljösamverkan" är ett forum för miljö- och hälsoskyddsförvaltningar inom Uppsala, Dalarna, Gävleborgs och Västmanlands län och syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning.

Förvaltningen är representerad i styrgruppen för Min miljösamverkan och fokus under perioden har varit att rekrytera nya projektledare. Tre nya projektledare är nu anställda. Tillsynsprojekt har löpt på, men i mindre omfattning. Ny plan för projekten, årshjul för projektgruppen och styrgruppen togs fram i slutet av året inför 2026.

Inom ramen för Mitt Miljösamverkan finns en gemensam arbetsyta som alla inspektörer har tillgång till. Där ställdes, besvarades och diskuterades tillsynsrelaterade frågor och utmaningar.

Genom miljösamverkan stärker nämnden sina kontakter med kommuner i länet och angränsande län.

PFAS-föroreningar i mark och vatten

Arbetet med att öka kunskapen om PFAS-föroreningar i mark och vatten har fortsatt. På förvaltningen har en PFAS-grupp inrättats för att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket. PFAS-gruppen består av inspektörer från flera avdelningar. Syftet med gruppen är att underlätta samarbete, extern och intern kommunikation och erfarenhetsutbyte i förvaltningsövergripande frågor kopplat till PFAS-problematik. Förvaltningen har även bjudit in andra förvaltningar och bolag till ett kunskapshöjande seminarium och erfarenhetsutbyte kring PFAS-problematik. Nämnden har fortsatt sitt arbete med att källspåra och utreda ansvar för PFAS-föroreningar. Under perioden har ett nytt projekt avseende undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Det är en fortsättning på projektet PFAS i fisk som genomfördes under 2023 och 2024. Nu provtas fisk från fler ställen i Fyrisån. Det nya projektet avslutas under 2026.

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, bioteknik (Life Science), fordonsservice, avloppsreningsverk, bergtäkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2025

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 utifrån behovsutredningen.
- Arbeta med förorenade områden, identifiera ansvariga för förorenade områden och förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på miljöfarliga verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Utveckla arbetet och kunskapen kring PFAS-föroreningar i mark och vatten och fortsätta arbetet med källspårning av PFAS.
- Genomför kontroll enligt marknadskontrollförordningen.
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att förbättra kommunens vattenmiljöer.
- Delta i förvaltningens och kommunens arbete med plan- och bygglov genom att svara på remisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger flera tillsynsområden och fokusområden som berör miljöskydd. De tillsynsområden som är aktuella för miljöskydd är förorenade områden, avfall, miljöfarlig verksamhet och kemikalier. De fokusområden som berörs är bland annat tillsyn av förorenade områden med riskklass 1 och 2, anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i FMH, illegal avfallshantering, återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall, växtnärläcksage från jordbruk och hästgårdar, energihushållning, Reach och biocider. Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen.

Tillsyn

Avdelningen har genomfört den planerade tillsynen på årlig avgift enligt tillsynsplanen men har inte hunnit med den planerade tillsynen på timavgift. Detta beror på att avdelningen under året förlorade två erfarna inspektörer och introducerade fyra nya inspektörer. Avdelningen prioriterade därför under våren tillsyn på stora tillståndspliktiga verksamheter med årlig avgift (A- och B-verksamheter) samt köldmedier och introduktion av nyanställda. Under året har ett antal stora begäran om utlämnande av handlingar hanterats vilket inneburit att avdelningen behövt avsätta tid för stöd vad gäller sekretessprövning, tid som annars skulle lagts på tillsyn.

Inom området tillsyn med timavgift har avdelningen bland annat arbetat med tillsynsprojekt avseende bygg- och rivningsavfall. Avdelningen har även genomfört tillsyn avseende amalgamhantering vid tandvårdskliniker.

Delar av timavgiftstillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier har prioriterats ned till förmån för tillsyn på årlig avgift och inkommande ärenden under året.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 december 2025	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 500 timmar	3650	104 %
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	3 000 timmar	800	27 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	890 timmar	890	100 %

Förorenade områden

Avdelningen genomförde tillsyn på förorenade områden inklusive egeninitierad tillsyn av till exempel nedlagda deponier och objekt med riskklass 1 och 2 (mycket stor eller stor risk för människors hälsa och miljön).

Energitillsyn

Energitillsyn utförs oftast som en del av den ordinarie miljötillsynen. Exempel på frågor som ställs är vad verksamheten har gjort för energibesparande åtgärder och om energikartläggning genomförts.

Kommungemensamt vattenarbete

Under perioden har avdelningen löpande deltagit i arbetsmöten avseende det kommungemensamma vattenarbetet rörande olika program för grund- och dagvatten med flera. Inom detta forum hanteras bland annat förvaltnings- och åtgärdsplanen enligt vattenförvaltningen, lokala åtgärdsprogram och vägledning för praktisk tillämpning av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.

Inkommande ärenden

Nedlagd tid på inkommande ärenden, inklusive anmälningar och ansökningar, inkommande klagomål och incidentärenden samt övriga inkommande ärenden för tillsyn har utgjort 115 procent av den planerade tiden för året, vilket betyder att avdelningen har lagt ner mer tid på dessa ärenden än förväntat under året. En anledning till att mer tid behövde läggas var att avdelningen hanterat flera klagomålsärenden av komplicerad karaktär.

Ansökningar och anmälningar

Antalet inkomna ansökningar har minskat jämfört med föregående år, men antalet anmälningar har ökat jämfört med föregående år. Summan av båda poster för 2025 är något lägre än 2024 men högre än för 2023. De vanligaste ärendetyperna i denna grupp var anmälningar och ansökningar om installation av värmepump, anmälan av miljöfarlig verksamhet avseende ändring, anmälan av driftstörning, ansökan om tillstånd att sprida kemiska bekämpningsmedel och anmälan om avhjälpande av förorening.

Övriga ärenden för kännedom och tillsyn

Antalet övriga ärenden för kännedom och tillsyn har ökat de senaste åren i samband med förändringar i lagstiftningen. Även under 2025 har antalet inkommande övriga ärenden för kännedom och tillsyn ökat jämfört med föregående år. De vanligaste ärendetyperna i denna kategori är information om tillstånd eller bekräftelse av anmälningar avseende transport av farligt avfall.

Remisser

Antalet inkommande ärenden i form av remisser är något lägre än föregående år. Exempel på remisser som ofta tar mycket tid i anspråk är remisser gällande tillståndsprövningar, lagstiftningsförslag, planärenden samt olika typer av samråd. De till antalet vanligaste remisserna är ärenden gällande vattenskyddsdispenser, bygglov och vattenverksamhet.

Klagomål och incidentärenden

Antalet inkomna klagomål och incidentrapporter är något fler än föregående år. Avdelningen hanterar klagomål som gäller påverkan på miljön genom bland annat nedskräpning, buller och utsläpp till mark, luft och vatten. De flesta klagomål under året handlade om nedskräpning, avfallshantering och buller, men under perioden har avdelningen även hanterat några ovanliga ärenden gällande båtar som tagit mycket tid i anspråk. Därutöver hanterar avdelningen incidentärenden som ofta utgörs av utsläpp som bland annat drivmedel vid olyckor. Incidentärenden kommer oftast till avdelningens kännedom via räddningstjänsten eller genom att verksamheter själva hör av sig.

Begäran om allmän handling

Under året har flera större begäran om utlämnande av handlingar inkommit. Inom ramen för dessa har miljöskyddsavdelningen avsatt mycket tid för kontakter, stöd i utsökningar och sekretessprövningar.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	December 2023	December 2024	December 2025
Antal inspektioner	388	320	290
Antal verksamheter som fått besök	290	248	251
Antal inkommande ansökningar	58	145	94
Antal inkommande anmälningar	207	209	229
Antal inkommande informationsärenden ¹	61	79	88
Antal remisser	123	141	125
Antal klagomål	95	107	123
Antal inkomna incidentrapporter	51	39	44
Antal övriga inkommande ärenden ²	230	259	265

- 1) Inkluderar ärenden information om cisterninstallation, information om köldmedieinstallation och konvertering av köldmedieaggregat, information om nedgrävningsplats för häst samt underrättelse om påträffad förorening, som tidigare har varit anmälnings- och tillståndsärenden och som tidigare år räknades med under antalet anmälningar och ansökningar.
- 2) Inkluderar ärenden som vi endast får in för kännedom och där ingen avgift tas ut samt händelsestyrda tillsynsärenden som t.ex. miljöstraffavgifter av olika slag, information om slamspridning och slamlagring, eldning av byggnad. Även egeninitierade, avgiftsfinansierade ärenden avseende förorenad mark ingår.

Sammanfattande bedömning

Miljöskyddsavdelningen hanterade inkommande ärenden och genomförde den planerade tillsynen på årlig avgift enligt tillsynsplanen men hann inte med den planerade tillsynen på timavgift. Detta beror på att avdelningen under året förlorade två erfarna inspektörer och introducerade fyra nya inspektörer vilket påverkar tillsynstakten. Avdelningen prioriterade därför under året tillsyn på stora tillståndspliktiga verksamheter med årlig avgift (A- och B-verksamheter) samt köldmedier och introduktion av nyanställda. Under året hanterades även ett antal stora begäran om utlämnande av handlingar vilket innebar att avdelningen behövde avsätta tid för stöd vad gäller sekretessprövning, tid som annars skulle lagts på tillsyn. Den tillsyn som inte utfördes under 2025 planeras att fördelas och utföras på de kommande åren.

Avdelningen har genomfört flera åtgärder under året för att komma till rätta med den återkommande utmaningen att kunna leverera den tillsyn som det planerats för. Många av åtgärderna är att se som en investering som förväntas ge effekt på såväl effektivitet inom tillsynen som debiteringsgrad på sikt. Åtgärderna innefattar bland annat ytterligare rekrytering, utveckling av stödrollerna enhetsledare och samordnare för att bland annat förbättra planering och uppföljning och utveckling av arbetssätt kring tillsynsplanering och uppföljning. Målet är att öka tillsynen och debiteringsgraden.

Avdelningen för hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatueringar.

Fokus i tillsynen 2025:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 enligt behovsutredningen.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Utifrån vår roll som tillsynsmyndighet bidra i arbetet med luftkvalitet.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus, skolor och förskolor.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger fyra fokusområden för tillsynsområdet hälsoskydd. De utpekade fokusområdena i strategin för 2022–2025 är inomhusmiljö i bostäder, likvärdig tillsyn av yrkesmässig hygienisk verksamhet, bassängbad samt inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola med extra fokus på städning.

Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen med målet att uppfylla de angivna effektmålen genom tillsyn på till exempel skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska verksamheter.

Tillsyn

Trots en initial uppstartsperiod som var längre än väntat på grund av nya fokusområden och ett förändrat arbetssätt, har avdelningen lyckats anpassa sig och fortsätta tillsynen på årlig avgift enligt plan med en positiv utveckling inom flera områden. Avdelningen har hanterat ett stort antal ärenden, inklusive tillsyn av vård- och omsorgsboenden, skolor och förskolor, samt smittspårning och bedrivit luftkvalitetsarbete. Tillsynen har fokuserat på att säkerställa en hälsosam och trygg miljö för alla i kommunen, med en tydlig prioritering av områden som kräver extra uppmärksamhet. Avdelningen har levererat all planerad tillsyn på årlig avgift.

Med anledning av förändringar i bemanningen har avdelningen fokuserat på förebyggande tillsyn på årlig avgift, samt hantering av inkommande ärenden, såsom klagomål, ansökningar och smittspårningar för att säkerställa att de mest prioriterade tillsynsområdena får tillsyn och att avdelningen inte bygger någon tillsynsskuld. Tillsynsplanen för året har kunnat genomföras i de flesta delar, men med en mindre justering i form av en minskning av förebyggande tillsyn på timavgift för att anpassa sig till den minskade bemanningen gjordes under tertiäl två. Denna anpassning har möjliggjort att avdelningen har kunnat prioritera de mest angelägna tillsynsområdena och upprätthålla en hög kvalitet på tillsynen.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 december 2025	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift	3 100 timmar	3 170 timmar	102 %
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande & uppföljande)	2 000 timmar	1 695 timmar	85 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	600 timmar	546 timmar	91 %

Gym och idrottsanläggningar

Tillsynen av gym och idrottsanläggningar har genomförts och alla planerade 39 tillsynsbesök utfördes. Eftersom dessa anläggningar används av många personer dagligen, är det viktigt att verksamheten har en fungerande egenkontroll. Fokus i tillsynen har legat på lokalens skick, ventilation, städning, hygien och förebyggande av tillväxt av legionella.

Förskolor, skolor och fritidshem

Tillsynen av förskolor, skolor och fritidshem har utförts enligt plan och all planerade tillsyn utfördes.

På skolorna fokuserade tillsynen på verksamhetens egenkontroll, riskbedömning, inomhusmiljö, rökfri skolmiljö och luftkvalitet, för att säkerställa att eleverna har en hälsosam och trygg miljö att lära och utvecklas i.

Förskolorna inspekterades med fokus på UV-exponering, materialval på förskolegårdar och temperatur inomhus. Dessa områden är viktiga för att säkerställa att barnen har en hälsosam och trygg miljö. UV-exponering är ett särskilt viktigt område, eftersom tillräckligt med solskydd är nödvändigt för att skydda barn och unga från skadlig UV-strålning, särskilt under vår och sommar. Tillsynsbesöken av förskolorna genomfördes från och med maj, då löv och blad på växtlighet har hunnit utvecklas. I tillsynen identifierades många förskolegårdar som har bristfälligt solskydd. Totalt genomfördes 133 tillsynsbesök på förskolor under 2025. Cirka 815 timmar tillsyn utfördes på förskolor och öppna förskolor.

Som inledning av årets tillsyn har två digitala informationsmöten genomförts för rektorer och andra nyckelpersoner på skolor och förskolor. Mötena live-sändes och spelades in i Stadshusets studio, vilket möjliggjorde för alla berörda att ta del av informationen. Genom att informera och engagera skolor och förskolor vill nämnden säkerställa att verksamheterna har tillräckligt med information inför tillsynsbesöken och på så sätt bidra till att skapa förutsättningarna för en hälsosam och trygg miljö för barn och unga.

Förvaltningen ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas så att brister åtgärdas inom rimlig tid. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt samverkansarbete för att utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.

Vård- och omsorgsboenden

Tillsyn på vård- och omsorgslokaler löper har utförts enligt plan. Nämnden utförde 110 tillsynsbesök på vård- och omsorgsboendena och lade cirka 730 timmar i tillsynstid.

Fokus vid tillsynen är att kontrollera att verksamheten har fungerande egenkontrollrutiner för att säkerställa att de boende har en god inomhusmiljö. Fokus är bland annat på frågor om legionella, ventilation, temperatur, buller, fuktskador, radon, temperatur och städning.

Arbetet med tillsynen kommer att fortsätta under nästkommande tertial med målet att alla planerade tillsynsbesök utförs under året. Detta för att säkerställa att alla vård- och omsorgsboenden uppfyller kraven för en hälsosam och trygg miljö för de boende.

Strandbad och bassängbad

Vid tillsyn av bassängbad har avdelningen följt upp tidigare konstaterade brister och genomförd nya inspektioner. Analysresultat granskades kontinuerligt för alla badanläggningar i kommunen. All planerad tillsynstid levererades, men nämnden avsatte mer tid på uppföljning än planerad på året.

Inom ramen för tillsyn av strandbaden utförde avdelningen två tillsynsmöten med stadsbyggnadsförvaltningen, som är verksamhetsutövare för de flesta strandbad i kommunen. Avdelningen deltog i flera utbildningar från havs- och vattenmyndigheten angående badvattenkvalitet och åtgärder vid badplatserna. Strandbadstillsynen i form av platsbesök utfördes enligt plan under tertial två. Under sommaren hanterades 11 algblomningar. Inga avrådanden från bad på grund av höga bakteriehalter behövde utfärdas.

Tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus

Radontillsynen är ett flerårigt projekt och arbetet löper enligt plan. Under tertial två har avdelningen även blivit klart med att registrera högen av gamla radonresultat, vilket framöver möjliggör att koppla en e-tjänst till registret för mätresultaten. Av 655 planerade timmar för radon på flerbostadshus har 601 timmar utförts (92%).

Genom denna tillsyn bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radonhalter i sina bostäder och till att skapa likvärdiga förutsättningar i bostäder med avseende på strålmiljön.

Tillsyn av luftkvalitet

Luftföroreningar påverkar både hälsa och miljön. De kan göra människor sjuka och förkorta den förväntade livslängden. Genom tillsyn, medverkan vid utbildning och luftmätningar bidrar nämnden till bättre luftkvalitet i kommunen. Nämnden bidrar genom sitt arbete som tillsynsmyndighet till kommunens åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet.

Luftmätningar sker kontinuerligt i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter. I dagsläget klarar kommunen miljökvalitetsnormen för NO₂ och partiklar med god marginal. Dock är de svenska miljökvalitetsnormerna just nu under revidering till följd av ett nytt EU-direktiv, och de nya skärpta nivåerna ska klaras senast 2030. Om nivåerna inte klaras till 2027 kommer kommunen också att behöva ta fram en luftkvalitetsfärdplan för att nå målet.

Under första tertialet har förvaltningen medverkat i flera aktiviteter för att främja luftkvaliteten, bland annat ett riksdagsseminarium om luftkvalitet. En representant från avdelningen har också medverkat på en projektkurs om luftvård på universitetet genom en föreläsning och handledning av projektarbeten. Ett tillsynsmöte med den kommunala väghållaren hålls årligen efter sommaren.

Emissionsdatabasen uppdaterades under våren med aktuella utsläpp från större källor inom kommunen. Databasen som avses är Östra Sveriges Luftvårdsförbunds emissionsdatabas.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Under perioden har förvaltningen hanterat 50 anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter, vilket är en minskning med cirka 30 procent jämfört med föregående år. Minskningen beror framförallt på den demografiska utvecklingen med minskat barnunderlag, vilket medför att färre nya skol- och förskolelokaler byggs och anmäls till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Däremot har antalet övriga anmälningar och ansökningar tredubblats jämfört med förra året, med en ökning av ärenden som rör till exempel anvisning av plats och ansökan om hållande av lantbruksdjur.

Inkommande remisser och klagomål

Nämnden har hanterat inkomna remisser och klagomål enligt plan. Under året inkom 300 nya klagomålsärenden, vilket är det högsta antalet klagomål hittills. Avdelningen har lagt ner cirka 970 timmar på handläggning av klagomål. Av denna tid bedömdes cirka 22 procent som debiterbar.

Nämnden har också yttrat sig över inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövning. Under första tertialet hanterades totalt varav 100 remisser, 39 remisser om alkoholservering och 19 remisser om bygglov. Detta arbete är en viktig del av nämndens uppdrag att säkerställa att verksamheter och evenemang i kommunen uppfyller kraven på hälsa, säkerhet och miljö.

Smittspårning

Nämnden har ansvar för smittspårning vid objektburen smitta. Med objektburen smitta menas sjukdomar som sprids mellan objekt (till exempel vattenanläggningar) eller sällskapsdjur och människa. Det vanligaste smittspårningsärendet på avdelningen gäller smittspårning av legionella. Smittspårningsarbetet har genomförts enligt plan. Under perioden har förvaltningen hanterat fem nya legionellaärenden, vilket är en betydande minskning jämfört med tidigare år. Detta är ett positivt tecken på att de förebyggande åtgärderna och smittspårningsarbetet är effektiva. Däremot berör några av dessa smittspårningsärenden ett stort antal lägenheter och boende. Nämnden arbetar aktivt för att fastighetsägaren vidtar åtgärder för att undanröja risk för smittspridning.

Förvaltningen har fortsatt att prioritera beredskapen vad gäller personella och materiella resurser, samt kompetens hos personalen, för att snabbt kunna spåra smitta och undanröja risken för vidare smittspridning. Utöver den aktiva smittspårningen arbetar nämnden också proaktivt med frågan i den förebyggande tillsynen. Målet är att verksamheterna ska ha fungerande rutiner och rätt kunskap för att förhindra att smittorisker uppstår, och därmed bidra till en säkrare och hälsosammare miljö för alla.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat hälsoskyddstillsyn	December 2023	December 2024	December 2025
Antal inspektioner	622	768	695
Antal verksamheter som fått inspektion	413	662	596
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	74	70	50
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	11	9	34
Antal remisser	63	96	100
Antal nya klagomål	273	260	300

Sammanfattande bedömning

Avdelningen har haft en längre uppstartsperiod än väntat under tertiäl ett, främst på grund av införandet av nya fokusområden i tillsynen och ett förändrat arbetssätt för informationsmöten med rektorer på skolor och förskolor. Dessa förändringar har krävt mer tid och resurser än planerat, och avdelningen har även påverkats av förändringar i bemanningen. Efter en initial anpassningsperiod har tillsynen sedan fortskridit enligt plan, med en positiv utveckling inom flera områden.

Avdelningen har hanterat ett stort antal ärenden, inklusive klagomål och förebyggande tillsyn av vård- och omsorgsboenden, skolor och förskolor. Antalet inkommande ärenden om anvisning av plats för avfallskärl har ökat.

Tillsynsplanen på årlig avgift har utförts i sin helhet. Tillsynsplanen för året har kunnat genomföras även i de flesta andra delar, men med en mindre justering i form av en

minskning av förebyggande tillsyn på timavgift för att anpassa sig till den minskade bemanningen gjordes under tertial två. Denna anpassning har möjliggjort att avdelningen har kunnat prioritera de mest angelägna tillsynsområdena och upprätthålla en hög kvalitet på tillsynen.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Nämnden utför tillsyn enligt miljöbalken på små avloppsanläggningar, dimensionerande för upp till 200 personer. Syftet är att minska övergödningen och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag. Tillsynen bidrar också till renare grundvatten och bättre dricksvattenkvalitet. Nämnden utför också tillsyn på områdesskydd. I Uppsala är det strandskydd och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgång till stränder och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifterna följs. Nämnden har en viktig roll som remissinstans inför förhandsbesked och bygglov på landsbygden och nya detaljplaner. Nämnden har också en viktig stödjande roll till kommunens huvudman, Uppsala Vatten, vid planering för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp genom sin expertkunskap om enskilt VA.

Övergripande prioriteringar 2025:

- Utöva tillsyn av små avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken infördes.
- Utöva tillsyn av små och mellanstora reningsverk.
- Utöva tillsyn av strandskydd.
- Handlägga inkommande ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp.
- Handlägga inkommande ansökningar inom områdesskydd.
- Handlägga bygglovsremisser och planremisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Små avlopp är ett av fokusområdena i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Effektmålet är att tillsynen leder till att de små avloppsanläggningarna har liten påverkan på miljö och hälsa. Ett sätt att nå det är att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning. Den tillsyn som bedrivs idag av nämnden bygger ungefär på samma princip. Nämnden behöver förbereda riskklassning av alla små avlopp i kommunen inför riskbaserad tillsyn enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning.

Tillsyn

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 december 2025	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25–200 pe)	60 timmar	83,5	133%
Tillsynsprojekt med timavgift	2 150 timmar	1418	80%
Tillsynsprojekt med kommunbidrag	1 970 timmar	1548	79%
Inkommande ärenden med timavgift	3 370 timmar	4118	121%

Enskilt avlopp och dricksvatten

Tillsynen av små avlopp som har tillstånd från tiden före miljöbalken (år 1999 och tidigare), fortskred enligt plan första halvan av 2025. Under året överskred antalet inkommande tillståndsansökningar vad som var planerat. Efter första halvåret indikerade prognosen att antalet ansökningar vid året slut skulle öka med cirka 25 procent, vilket innebär 100 extra ansökningar. För att motverka långa väntetider för avloppsansökningarna beslutade nämnden att dra ner på den planerade tillsynen under hösten och omfördela resurser till inkommande. Cirka 260 fastigheter inspekterades under 2025.

Under mars månad genomfördes tillsyn på 120 minireningsverk. Syftet med tillsynen var att kontrollera att fastighetsägarna har en fungerande egenkontroll och att de kan visa upp analysresultat på utgående vatten enligt villkor i sina tillstånd. I många ärenden har det tagit lång tid att få svar på prover på utgående vatten.

Det finns ett flertal fastigheter där nämnden förbjudit fortsatt användande av befintligt avlopp men där fastighetsägare inte anlagt nytt avlopp. Nämnden ligger efter med denna typ av uppföljande tillsyn, men startade upp under året på ett bra sätt. Arbetet gjordes under hela året med fokus under hösten. Under året skickades 14 vitesbeslut till fastighetsägare som ännu inte ansökt om, eller bara nyligen ansökt om, tillstånd till nytt avlopp trots att utsläpp från dessa avlopp förbjöds från och med den 1 oktober 2024.

Nedlagd tid för tillsyn var något lägre än ursprungsplaneringen. Det var väntat med tanke på att tillsynen drogs ned under hösten.

Tillsynen av avlopp med årlig avgift följde planering.

Avdelningen deltog under året i två kommungemensamma samverkansgrupper: VA-plan och VA på landsbygden. På mötena deltog representanter från Uppsala vatten, bygglov, detaljplan och strategisk planering för informationsutbyte och planering kopplat till vattentjänstplanen och kommunens översiktsplan. Exempel på frågeställningar som togs upp i VA-plangruppen var områden med samlad bebyggelse, tillkommande fastigheter i närhet av kommunalt verksamhetsområde och kapacitet. I gruppen för VA på landsbygden diskuterades exempelvis möjligheten att planlägga större bebyggelsegrupper på landsbygden med enskilda va-lösningar.

Områdesskydd

Nämnden genomförde den planerade strandskyddstillsynen för året. Tre delområden vid Flottsund och Ekoln granskades, cirka 40 fastigheter. Granskningen innebar att flygfoton från olika år jämfördes för att upptäcka otillåtna åtgärder och anläggningar, samt även arkivgranskning av äldre strandskyddsdispenser beviljade av miljö- och hälsoskyddsnämnden och dåvarande byggnadsnämnden.

Genomgången resulterade i att bokade tillsynsbesök genomfördes på 9 fastigheter vid Flottsund och Ekoln.

Nämnden fortsatte också arbetet med den uppföljande tillsynen inom strandskydd vilket resulterade i 6 vitesförelägganden.

Inkommande ärenden

Enskilt avlopp och dricksvatten

Under 2025 mottogs 464 ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp, vilket utgör en tydlig ökning jämfört med föregående år. Denna kraftiga ökning var oväntad, eftersom nämndens prognos var cirka 390 ansökningar. Efter första halvåret såg det ut som att 500 ansökningar skulle bli slutresultatet, men trenden avtog mot slutet av året. En sannolik orsak till denna oväntade ökning var regeringens tillfälliga höjning av ROT-avdraget från 30 procent till 50 procent, som gällde från den 12 maj till den 31 december 2025. Denna höjning kan ha stimulerat fler att söka tillstånd för enskilt avlopp under året.

Antalet beslut om tillstånd översteg också den ursprungliga prognosen, 490 beslut, vilket gav en negativ ärendebalans på -26.

Övriga ärenden, såsom ansökningar om slamdispens och kompostering, ökade också jämfört med 2024.

Under 2025 inledde förvaltningen ett strategiskt arbete kopplat till PFAS i enskilt dricksvatten och en intern samverkansgrupp bildades. Syftet var att samordna arbetet på förvaltningen genom regelbundna möten och avstämningar för att skapa en lägesbild och utbyta information. PFAS-arbetet aktualiserade av de nya gränsvärden för PFAS i enskilt dricksvatten som Livsmedelsverket införde 2024 samt att förhöjda värden av PFAS upptäcktes i enskilda brunnar i närhet av exempelvis Ärna.

Förvaltningen genomförde också en informationsinsats till allmänheten i Uppsala, via hemsidan och i media, om vikten av att som fastighetsägare provta sitt vatten regelbundet.

Områdesskydd

Antalet inkommande ansökningar om strandskyddsdispens och tillstånd/dispens från naturreservatsföreskrifterna följde prognos, 41 ärenden. Flertalet beviljade strandskyddsdispenser togs in för granskning av länsstyrelsen och flera av dem upphävdes. Det resulterade ofta i att besluten prövades i nästa instans.

Remisser

Antalet remisser gällande förhandsbesked och bygglov var något lägre under 2025 under perioden, men följde i stort nivåerna från de senaste två åren.

Antalet detaljplaneremisser var jämförbart med föregående år, något färre startmöten än 2024 men fler samrådsyttranden. Avdelningen samordnade arbetet under året.

Övrigt

I mars var förvaltningen medarrangör för den nationella Vatten- och avloppskonferensen som hölls i Uppsala. Under konferensen deltog inspektörer aktivt genom att möta entreprenörer, informera om tillsynsverksamheten och bemanna en monter.

Avdelningen fortsatte under året sitt kvalitetsarbete och drev flera utvecklingsspår. Bland annat genomfördes ett större arbete med att förbättra ärendeprocessen för avloppsansökningar samt att vidareutveckling av de e-tjänster kopplade till dessa.

Inför sommaren övertog kommunens Kontaktcenter bemanning av telefon för inkommande ärenden. Det innebar en förändring i arbetet för inspektörerna och möjliggjorde att kontakt kunde tas på ett mer strukturerat sätt med berörda personer.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	December 2023	December 2024	December 2025
Antal inspektioner/platsbesök	874	904	906
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	315	385	464
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	365	332	490
Ärendebalans ¹ tillståndsansökningar	-50	+53	-26
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	412	420	359
Antal bygglovsremisser	93	92	81
Antal klagomål	7	15	11

Områdesskydd	December 2023	December 2024	December 2025
Antal ansökningar	65	45	41
Antal beslut i ansökningsärenden	Ny 2024	39	37
Ärendebalans ²	Ny 2024	6	4
Antal beslut i tillsynsärenden	Ny 2024	7	16
Antal remisser	26	24	47
Antal nya klagomål	11	10	10

¹ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

² Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Samhällsbyggnad (detaljplaner och program)	December 2023	December 2024	December 2025
Antal startmöten	11	17	11
Antal yttranden samråd	15	13	18
Antal yttranden granskning	10	21	21

Sammanfattande bedömning

Under året ökade antalet inkommande ärenden, främst ansökningar om tillstånd för nya enskilda avlopp, och översteg den ursprungliga prognosen. Trots denna ökning lyckades avdelningen besluta om fler tillstånd jämfört med 2024, vilket ledde till att ärendebalansen vändes och väntetiderna kortades.

För att hantera den ökade arbetsbelastningen minskades tillsynen av enskilda avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken under hösten, för att kunna fokusera på att komma ikapp med ansökningarna. Däremot genomfördes tillsynen av minireningsverk enligt plan. Efter flera år av eftersatt uppföljande tillsyn kunde denna verksamhet återupptas på ett bra sätt under 2025.

Inom strandskyddet genomfördes tillsynen enligt plan, bland annat i området Näs-Bodarna. En del extra resurser lades på att hantera äldre tillsynsärenden, som utgör en stor del av tillsynsarbetet inom strandskydd.

Avdelningen fortsatte att samverka med andra kommunala aktörer och inledde ett strategiskt arbete kring PFAS. Dessutom arrangerade förvaltningen en nationell VA-konferens i Uppsala, vilket bidrog till att stärka samarbetet och kunskapsutbytet inom området.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Den kommunala lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut inom den kommunala lantmäterimyndigheten fattas av respektive förrättningslantmätare, utan delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta regleras i Fastighetsbildningslagen.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter och för att bland annat lägga in rättigheter, såsom servitut för exempelvis väg och avlopp, i kommunens kartor.

Fokus 2025

- Korta väntetiderna samt minska ärendebalansen.
- Öka effektiviteten i handläggningen av förrättningar, genom att förbättra organisationen
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade något fler beslut under perioden jämfört med samma period förra året. Detta beror på en fortsatt ökande effektivitet och en stabil bemanning.

Utöver det har det varit något fler återkallade ärenden kopplat till kommunens projekt med att digitalisera befintliga detaljplaner.

Handläggningstiden har minskat något under perioden, men är fortsatt högre än för två år sen. Detta på grund av Lantmäteriets fortsatta nedstängning av åtkomsten till Arken. Arken är det system där myndigheten själv tidigare kunde hämta äldre handlingar. Handlingarna behöver nu begäras ut som allmän handling, vilket leder till längre handläggningstider i många förrättningar.

Inkommande ansökningar

Antalet inkomna ansökningar om lantmäteriförrättningar ligger på samma nivå som samma period föregående år.

Inkommande remisser

De remisser som inkommer till myndigheten är remisser om detaljplaner från Plan- och byggnadsnämnden. Myndigheten svarade på samtliga remisser.

Uppdrag från Lantmäteriet

Arbetet med förbättringar i registerkartan har genomförts löpande enligt den plan som skickats in till Lantmäteriet. Arbetet följs upp löpande av Lantmäteriet.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	December 2023	December 2024	December 2025
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut	300	300	300
Antal fattade beslut	207	224	230
Förväntat antal ansökningar	300	300	300
Antal inkomna ansökningar	196	186	180
Förväntad nedlagd handläggningstid på helår** (timmar)	-	-	14 700
Nedlagd handläggningstid** (timmar)	-	-	14 362
Andel utförd debiterbar förrättningstid av planerad på helår	-	-	98%
Ärendebalans³	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	300	300	300
Aktuell ärendebalans	362	354	218
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁴	70	84	69
Väntetid (veckor) ⁵	40*	35*	40*
Väntetid (veckor) ⁶ prio 1- ärenden		26	20
Väntetid (veckor) ⁷ prio 2- ärenden		43	35
Äldre pågående ärenden ⁸	16	11	8

*Förändrat sätt att mäta väntetid jämfört med tidigare år.

**Nytt mätetal 2025

³ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁴ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

⁵ Avser ett medelvärde av tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

⁶ Avser tiden det äldsta ärendet har legat i kö vid genomgång den 31 december.

⁷ Avser tiden det äldsta ärendet har legat i kö vid genomgång den 31 december.

⁸ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år.

Sammanfattande bedömning

Antalet fattade beslut ligger något högre under perioden än tidigare år, vilket bland annat beror på en stabil bemanning i kombination med fokus på avslut och ett fortsatt arbete med att effektivisera våra processer.

Under perioden har arbetssättet med enhetsledare på myndigheten utökats till att vara en person på heltid, samtidigt som rollen har utvecklats ytterligare, vilket lett till ökat stöd både för avdelningschef och övriga medarbetare på myndigheten. Fördelarna med att ha en enhetsledare nära förrättningsverksamheten ger en positiv effekt på såväl trygghet och stress för övriga medarbetare, som enhetligt arbetssätt och ökad rättssäkerhet.

Handläggningstiden har vänt nedåt och ligger nu på ungefär samma nivå som för två år sen. En bidragande orsak till att handläggningstiden fortfarande är relativt hög, är den fortsatta nedstängningen från Lantmäteriet av systemet Arken. Myndigheten behöver fortfarande begära ut handlingar istället för att hämta dessa själva direkt från Arken. Även om utlämnandet går fortare nu än för ett år sen, är medför det trots det ställtider i handläggningen och fler avbrott under processen.

Enheten för livsmedelskontroll

Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen, upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2025

- Att planen för planerad kontroll genomförs.
- Utföra kontroll av de operativa mål⁹ som berör Uppsala.
- Utreda/upptäcka livsmedelsfusk och samverka mot illegal verksamhet.
- Genomföra gemensam provtagning enligt plan tillsammans med Mitt miljösamverkan.
- Genomföra provtagning gällande förekomst av antibiotikaresistenta bakterier i kött från gris och kött från nöt.
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten.
- Utveckla livsmedelskontrollen så att den blir mer verkningsfull.
- Att handlägga RASFF¹⁰, klagomål och misstänkta matförgiftningar.
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår.
- Fortsätta utveckla arbetssätt för efterhandsdebitering av livsmedelskontroll.
- Utveckla arbetssätt för och påbörja användning av digital kontroll.

Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan

De gemensamma målen för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige finns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Livsmedelsverket har fastställt 20 operativa mål för livsmedelskontrollen 2023–2025, varav 17 berör de kommunala kontrollmyndigheterna, som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen inom områdena:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

Nämnden utför kontroll av de operativa målen och bidrar på så sätt till en likvärdig och riskbaserad kontroll.

⁹ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

¹⁰ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens

Från och med 1 januari 2024 sker livsmedelskontrollerna enligt en ny fastställd kontrollfrekvens för varje livsmedelsanläggning. Den är framtagen från en nationell modell för riskklassning där frekvensen främst styrs av vilken omfattning och vilka aktiviteter verksamheten har, dessutom tas hänsyn till tidigare kontrollresultat. Kontrollfrekvensen ses regelbundet över så att den stämmer överens med verksamheten.

Efterhandsdebitering av kontroll

Avgiften för livsmedelskontroll ska bekostas av respektive livsmedelsverksamhet. Från och med 1 januari 2024 debiteras all livsmedelskontroll efter att den utförts. Det innebär att ett beslut om avgift behöver göras i varje enskilt tillsynsärende, till skillnad mot tidigare då den planerade kontrollen debiterats via årliga avgifter. Efterhandsdebiteringen innebär ökad administration.

Kontroller

Under året gjordes 888 planerade kontroller vilket motsvarade 85 procent av årsplanen. Antalet uppföljande kontrolltimmar var cirka 730 timmar vilket var många fler än planerat för året.

Nämnden började under årets första kvartal att använda digitala verktyg vid kontrollerna. Det innebär att inspektören under besök kommer åt de uppgifter som finns i diariesystemet om den anläggning som ska kontrolleras. Det ger en bättre service till verksamhetsutövaren och innebär att kontaktuppgifter och underlag för till exempel riskklassning kan ändras direkt i samband med kontrollbesöket. För inspektören underlättas arbetet då checklistor anpassade för kontrollbesöket finns tillgängliga och resultatet från kontrollen kan dokumenteras direkt.

Livsmedelskontroll	Mål för 2025 (helår)	Genomförd kontroll per 31 december 2025	
		Utfall	Andel av planerat för helår
Planerade kontrollbesök	1 050 besök, motsvarande 4 200 kontrolltimmar	888	85%
		3 781	90%
Uppföljande kontrollbesök	600 timmar	730	122%

Inkommande ansökningar och anmälningar

Prognosen på helår var att cirka 200 livsmedelsanläggningar skulle registreras under året. Detta överstegs och trenden att fler verksamheter startar håller fortfarande i sig och de tycks starta utspritt över hela året.

Antalet kontrollbesök på nya livsmedelsanläggningar gjordes enligt plan och 200 besök genomfördes. Vid förstaårskontroll ingår, utöver kontroll, särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Nya livsmedelsanläggningar/ägarbyten	2023	2024	2025
Antal inkomna registreringar	228	237	260
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	197	185	200

Inkommande remisser och klagomål

Under hela året inkom 489 matförgiftningsärenden. Detta motsvarar 163 procent av förväntat antal och var betydligt fler än tidigare år. En orsak till att antalet ärenden ökat markant jämfört med år 2023 är att det sedan 2023 finns en e-tjänst för invånare att anmäla misstänkta matförgiftningar vilket gjort det enklare att anmäla. Varje klagomål registreras också som ett ärende i e-tjänsten, till skillnad mot 2023 när varje registrering gjordes manuellt och ett ärende kunde ha flera klagomålshändelser. Antalet övriga klagomålsärenden har varit fler än tidigare år och även fler än dubbelt så många som förväntat för helåret 2025.

Antalet kontrollbesök med anledning av klagomål och matförgiftningar har varit 67 stycken och totalt har cirka 709 timmar använts till att handlägga klagomålsärenden, varav cirka 155 timmar debiterbara. De debiterbara timmarna med anledning av klagomål och matförgiftningar har varit dubbelt så många som förväntat för helåret 2025.

Gällande produktlarm (RASFF) var de 31 stycken vilket var något färre än planerat och även färre än tidigare år. Även Livsmedelsverket har signalerat att antalet RASFF minskat under 2025 jämfört med tidigare år.

Under året besvarades tre remisser. Av dessa var en mycket omfattande och av stor betydelse för livsmedelskontrollen då den gällde översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag. Övriga två remisser berörde ändring i vägledande texter, samt ändring i föreskrifter om livsmedelsinformation.

Klagomål och remisser	December 2023	December 2024	December 2025
Inkomna matförgiftningsärenden	331	419	489
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	47	45	31
Övriga inkomna klagomålsärenden	140	167	218
Kontrollbesök med anledning av klagomål	65	**	67
Inkommande remisser	9	5	3

** Förvaltningen saknade tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom t.ex. telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål. Detta gör att siffror för denna post inte kunde redovisas.

Verksamhetsresultat

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl under perioden. I jämförelse med motsvarande period förra året har det i år gjorts något färre planerade kontrollbesök, men mer uppföljande kontroll och handläggning av klagomål än planerat.

Antalet produktlarm som skickats via RASFF systemet har dock varit färre än tidigare år. Antalet matförgiftningsärenden har varit fler än motsvarande period 2024 och över förväntat antal för 2025.

Antalet beslut om förbud och förelägganden, har varit något färre än motsvarande period föregående år, men betydligt fler än 2023. Detta är en följd av att kontrollen sedan 1 januari 2024 utförs enligt livsmedelsverkets rekommenderade kontrollprocess, vilket resulterat i att fler kontroller leder till beslut om åtgärder och uppföljande kontroller. Före 2024 gjordes uppföljande kontroller i större utsträckning i samband med nästa planerade kontrolltillfälle.

Under året har antalet avregistreringar varit 205 stycken vilket motsvarar förväntat antal för året.

Jämförelsesiffror 2023–2025

Övriga Verksamhetsresultat livsmedel	2023	2024	2025
Totala antalet kontrollbesök	1 794	***	1393
-varav besök planerad kontroll	1 335	970	888
-varav första besök	197	185	200
-varav uppföljande kontroll	197	***	211
-varav kontrollbesök med anledning av klagomål		***	67
Antal föreläggande	65	118	101
Antal beslut om förbud	27	29	17
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ¹¹	16	8	13
Antal pågående ärenden som är äldre än 18 månader			17
Antal beslutade avregistreringar	272	141	205

*** det var inte möjligt att följa upp totala antalet besök, eftersom att det ibland inte är ett besök utan istället en granskning av handlingar som gjorts. Mer rättvisande är att jämföra nedlagd tid.

¹¹ Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019

Uppföljning mot plan 2025

Verksamhetsresultat	Mål för 2025**	Utfört 1 jan-31 dec 2025	Andel av årsplan
Planerade kontrollbesök	1 050 besök 4 200 timmar	888 3781	85% 90%
Kontrollbesök på nya anläggningar	200 besök 900 timmar	200 863	100% 96%
Uppföljande kontroll	600 timmar	730	122%
Inkommande registreringar	200 ärenden 300 timmar	260 362	130% 121%
Avregistreringar	200 ärenden	205	103%
Matförgiftningsärenden	300 ärenden	489	163%
RASFF och produktåterkallelser	50 ärenden	31	62%
Övriga klagomålsärenden	100 ärenden	218	218%
Kontroll med anledning av klagomål	75 timmar	155	207%

**med timmar avses debiterbara timmar

Sammanfattande bedömning

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har i stort fungerat väl under perioden. Den planerade kontrollen har varit något lägre än planerat, medan det har utförts mer uppföljande kontroll och lagts mer tid på klagomålsärenden än planerat.

Det har fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar. Antalet beslut om åtgärd var något färre än motsvarande period 2024, men fortsatt betydligt fler än 2023. Antalet uppföljande kontroller mäts numera i tid och har under året varit mer än planerat.

De fokusområden som var planerade har genomförts under året. Exempel på dessa är planerad och händelsestyrd kontroll, arbete mot livsmedelsfusk, provtagning och införande av digitala verktyg i samband med kontrollbesök.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljningstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt spellagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarsfull alkoholservering, gårdsförsäljning och ansvarsfull försäljning av tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter, lotterier, folköl och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus 2025

- Verka för en ansvarsfull alkoholservering och gårdsförsäljning
 - Genomföra plan för inre tillsyn.
 - Handlägga ansökningar om serveringstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
 - Erbjuder krogpersonal utbildning i ansvarsfull alkoholservering.
 - Handlägga gårdsförsäljningstillstånd skyndsamt och säkert.
- Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning
 - Handlägga ansökningar om tobakstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för inre tillsyn på befintliga tobaksförsäljare.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos tobaksförsäljare.
 - Genomköra kontrollköp.
- Handläggning av registreringslotterier.
- Verka för ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett och folköl.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.

Tillsyn

Tillsyn av serveringstillstånd

Arbetet har löpt på enligt plan i samtliga led. Planen för yttre tillsyn har genomförts, enheten har genomfört 293 tillsynsbesök av 300 planerade besök. Varje tillsynsbesök omfattar även en kontroll att kravet på rökfria miljöer på serveringsområden efterlevs. Vissa tillsynsbesök genomförs i samverkan med polis och brandförsvaret.

Även planen för den inre tillsynen har genomförts. I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten på alla tillståndshavare och uppgifterna har granskats. Ekonomiska kontroller av att tillståndshavarna inte förekommer med skatteskulder har gjorts löpande under året i öppna källor i form av kreditupplysningstjänster. I de fall betydande skatteskulder har förekommit har tillsynsärenden öppnats och förfrågningar skickats till Skatteverket för fördjupad kontroll.

Under året har sju företag erhållit en erinran och två företag en varning. Två serveringstillstånd har återkallats.

Tillsyn av detaljhandel

Arbetet har löpt på enligt plan i samtliga led. Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså tillsynen inom detaljhandeln som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Enheten har genomfört 242 tillsynsbesök av cirka 140 försäljningsställen. Av dessa besök är 150 kontrollköp, som syftar till att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs. Vissa tillsynsbesök genomförs i samverkan med polis eller livsmedelsinspektör.

Kontrollköp av produkter med 18-årsgräns har genomförts under året. I princip samtliga butiker som säljer e-cigarettor, tobak och/eller tobaksfria nikotinprodukter har fått besök. Metoden bedöms vara det effektivaste sättet att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs.

I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten och uppgifterna har granskats. Ekonomiska kontroller av att tobaksförsäljarna inte förekommer med skatteskulder har gjorts löpande under året i öppna källor i form av kreditupplysningstjänster.

Under året har ett tobakstillstånd återkallats och en ansökan har avslagits. Ett beslut med vite har fattats och ett beslut om ansökan utdömande vite har fattats vilket Förvaltningsrätten i sin tur fastställt.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2025 (på helår)	Genomförd tillsyn per 31 december 2025	
		Antal	Andel av planerat för helår
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	300	293	98%
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹² .	180	156	87%
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarettor och folköl) inklusive kontrollköp	140	242 (varav 150 kontrollköp)	172%

Inkommande ansökningar och anmälningar

Arbetet har löpt på enligt plan.

Serveringstillstånd

När nya ansökningar om alkoholtillstånd till allmänheten eller stadigvarande servering till slutna sällskap kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighetsprövning av den eller de som söker serveringstillstånd (inklusive kunskapsprov).

Utöver ansökningar om tillstånd är anmälan om förändrade ägarförhållanden ett exempel på vanligt ärende. Under perioden har 57 anmälningar om förändrade

¹² Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

ägarförhållanden och 61 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd inklusive ansökningar om ändrat tillstånd handlagts. 29 ansökningar om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten har handlagts.

Under året har 86 ansökningar om serveringstillstånd till slutet sällskap hanterats.

Gårdsförsäljningstillstånd

Under perioden har möjligheten att söka gårdsförsäljningstillstånd införts. Information till sökande, mallar för handläggning, blanketter och e-tjänster har tagits fram. Totalt har två ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd inkommit och beviljats.

Tobakstillstånd

När nya ansökningar om tobakstillstånd kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighets-prövning och utredning av de som söker tobakstillståndet.

22 ansökningar om tobakstillstånd har beviljats, ett har avslagits. 26 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit.

Övriga anmälningar detaljhandeln

23 anmälningar har inkommit och hanterats om detaljhandelsförsäljning av produkterna tobaksfria nikotinprodukter, e-cigaretter eller folköl.

Inkommande remisser och klagomål

Arbetet har löpt på enligt plan i samtliga led. Till tillståndsenheten inkommer normalt enbart ett par remisser per år. Dessa berör till största del förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Det händer också att andra myndigheter ställer frågor om en verksamhet uppfyller några formella krav.

Enbart en handfull klagomål från allmänheten inkommer per år. Vanligaste typen av klagomål rör butiker där den klagande misstänker försäljning av tobaksfria nikotinprodukter eller tobak till minderåriga.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	Januari till december 2023	Januari till december 2024	Januari till december 2025
Totala antalet gällande stadigvarande serveringstillstånd	336	335	327
Totala antalet gällande gårdsförsäljningstillstånd	-	-	2
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹³	74	68	57
Antal öppnade tillsynsärenden serveringstillstånd	36	67	55
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd (inklusive ändringar)	62	70	61
Antal inkommande ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd	-	-	2
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	276	310	293
Totala antalet gällande tobakstillstånd	140	145	140
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	252 varav 147 kontrollköp	250 varav 166 kontrollköp	242 varav 150 kontrollköp
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	47	53	32
Sanktioner serveringstillstånd ¹⁴ Erinran/varning/återkallelse	7/4/4	11/4/0	7/2/2

¹³ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansiärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

¹⁴ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få antingen en erinran, det vill säga en mildare form av påpekande, eller en varning. Vid allvarigare förseelser kan serveringstillståndet återkallas.

⁴ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få en varning. Vid allvarigare förseelser kan tobakstillståndet återkallas.

Sanktioner tobakstillstånd ⁴ Varning/återkallelse	0/0	0/1	0/1
Antal tillsynsärenden detaljhandel	5	6	6

Sammanfattande bedömning

Arbetet har fungerat bra i samtliga led.

Planen för yttre tillsyn, serveringstillstånd har genomförts, enheten har genomfört 293 tillsynsbesök av 300 planerade besök på serveringsställen. Planen för den inre tillsynen har genomförts. Under året har 61 ansökningar om serveringstillstånd och 55 tillsynsärenden handlagts. 29 ansökningar om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten har handlagts. Under året har 86 ansökningar om serveringstillstånd till slutet sällskap inkommit och hanterats.

Under året har sju företag erhållit en erinran, två företag en varning och två serveringstillstånd har återkallats.

Under perioden har möjligheten att söka gårdsförsäljningstillstånd införts. Totalt har två ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd inkommit och beviljats.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Enheten har genomfört 242 tillsynsbesök av ca 140 försäljningsställen. Av dessa är 150 kontrollköp, som syftar till att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs. 12 tobakstillstånd har beviljats. Ett tobakstillstånd har återkallats. Under året har sex tillsynsärenden handlagts.

Viktiga händelser på miljöförvaltningen

Arbete med verksamhetsutveckling

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsatte under 2025 arbetet med att effektivisera tillsyn, kontroll och förrättningar. Förvaltningen utvecklade sina processer för verksamhetsplanering och uppföljning för att skapa tydligare arbetsflöden.

Digitala verktyg för uppföljning

Förvaltningen tog fram rapporter i Power BI för livsmedelsenheten i samarbete med en extern konsult. Rapporterna syftade till att förbättra insynen och underlätta uppföljningen av verksamhetens mål. Konsultens arbete avslutades och erfarenheterna sammanställdes i en slutrapport. Rapporten kommer att användas för att utveckla liknande rapporter inom andra verksamhetsområden. Förvaltningen fortsatte också att underhålla och uppdatera befintliga rapportverktyg.

Artificiell intelligens i verksamheten

Förvaltningen ökade sin kunskap om artificiell intelligens (AI) och hur AI-assistenter som Svea kan användas i olika arbetsmoment. Ett konkret exempel var samarbetet med kommunens Innovationslabb och UU AI Society. Livsmedelsenheten deltog i ett projekt för att automatisera kontrollen av kosttillskotts ingredienser och hälsopåståenden. Under ett hackathon med studenter från Uppsala universitet utvecklades ett verktyg som hämtar ingredienslistor från e-handelsplatser, jämför dem med officiella databaser. Verktöget flaggar misstänkta ämnen och kan potentiellt effektivisera livsmedelsinspektörernas arbete.

Upphandling av nytt verksamhetssystem

Upphandlingen av ett nytt verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd, vatten och avlopp samt administration pågick under året. En arbetsgrupp med representanter från miljöförvaltningen, IT-enheten och upphandlingsenheten arbetade med upphandlingsdokumenten. Processen fortskred enligt plan och beräknas vara klar i mars 2026.

Digitala tjänster för företag och säker kommunikation

Nämnden deltog i projektet Digital Företagsservice för att förenkla för företagare i kommunen. Projektet resulterade i ett digitalt "skyltfönster" där befintliga tjänster och information paketerades på ett användarvänligt sätt. Förvaltningen reviderade också befintliga e-tjänster för att göra dem tydligare.

Förvaltningen anslöt sig till Säker Digital Kommunikation (SDK), en nationell tjänst för säkert utbyte av känslig information mellan myndigheter. Genom SDK kan förvaltningen kommunicera säkert med statliga myndigheter, regioner och andra kommuner.

Geografiska informationssystem (GIS)

Förvaltningen fortsatte att främja användningen av geografiska informationssystem (GIS) inom organisationen. En utbildning om GIS hölls under förvaltningsdagarna i september. Förvaltningens ledningsgrupp beslutade att inrätta en GIS-grupp och utse en samordnare för att koordinera arbetet. GIS-gruppen påbörjade planeringen för övergången från webbkartan till Kartportalen.

Beredskap och säkerhet

Nämnden arbetar sedan flera år tillbaka aktivt med beredskap för allvarliga störningar. Beredskapssamordnare har deltagit i utbildningar och nätverk under året, samt arbetat med att stärka förvaltningens kontinuitetshantering. Det har hållits både workshop och övning med inriktning på avdelningsspecifik kontinuitetshantering. Arbete har utförts med att ta fram en utbildning- och övningsplan för krisberedskap och civilt försvar.

En utbildning genomfördes för den personal som arbetar med olycksberedskap utanför kontorstid. Alla medarbetare har gått en kommungemensam utbildning om IT-säkerhet för att minska risken att känslig information sprids.

Nämnden var genom sin utökade beredskapsfunktion nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå vid exempelvis olyckor med potentiell påverkan på miljö och hälsa. Under året har den utökade beredskapen hanterat sexton händelser.

När det gäller höjd beredskap så har disponibilitetskontroll genomförts och personal har fått hemskickat beslut om krigsplacering.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande.

NKI-resultat

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service för sina invånare och verksamheter. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan verksamhetsutövare och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), för att fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden. Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden.

NKI-resultat för 2024 presenterades i april 2025. Förvaltningen har analyserat resultatet och tagit fram handlingsplaner.

- NKI (företagsärenden) för Miljöskydd uppgår till 67, vilket är en godkänd nivå. Resultatet innebär en positiv utveckling jämfört med föregående år (år 2023: NKI 65).
- NKI (företagsärenden) för Hälsoskydd inklusive enskilda avlopp uppgår till 77, vilket är en hög nivå. Resultatet visar dessutom på en positiv utveckling över tid (år 2023: NKI 72).
- NKI (företagsärenden) för Livsmedelskontroll uppgår till 77, vilket är en hög nivå. Resultatet ligger något lägre än föregående mätning (år 2023: NKI 79).
- NKI (företagsärenden) för Serveringstillstånd uppgår till 86, vilket är en mycket hög nivå. Resultatet är en återhämtning jämfört med förra året (år 2023: NKI 83).

Lantmäterimyndigheten har tidigare genomfört en egen NKI-mätning i slutet av varje år. Under 2024 genomförde SKR ett pilotförsök med löpande NKI-mätningar även för kommunala lantmäterimyndigheter. Försöket föll väl ut. Den kommunala

lantmäterimyndigheten i Uppsala har anslutit sig till de löpande mätningarna och första mätningen genomfördes i december 2025.

Medarbetare och ledare

Arbetsmiljöansvar

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp digitalt i ett av kommunens system. Helårsuppföljningen av 2024 färdigställdes under mars 2025 och arbetsgivaren har presenterat resultatet för samverkansgruppen. Rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet till nämnden gjordes under april månad.

Medarbetarundersökningen

Årets medarbetarundersökning besvarades under mars 2025. I mitten av april fick cheferna resultatet utskickat. Efter analys av resultat i ledningsgruppen återkopplades resultatet i samverkan och skyddskommitté samt i nämnd. Resultatet har också presenterats i medarbetargrupperna och handlingsplaner har upprättats.

Arbetsskador och tillbud

Miljöförvaltningen har få arbetsskador och tillbud historiskt. Under året har sex tillbud rapporterats, ett olycksfall och inga arbetsskador. Arbetsskador, olycksfall och tillbud rapporteras löpande till skyddskommittén under samverkansmöte och dialog förs om arbetsmiljön.

Sjukfrånvaro

Miljöförvaltningen har låg andel sjukfrånvaro sedan många år tillbaka. Sjukfrånvaron var dock något högre 2025 än 2024. Sjukfrånvarostatistik rapporteras löpande till skyddskommittén under samverkansmöte och dialog förs om arbetsmiljön.

Chef- och ledarskap

Lead forward är en strukturerad metod för ledarutveckling. Metoden innebär utveckling i samarbete med varje chefs medarbetare. Samtliga kommer att genomföra Lead Forward under 2025–2026.

Chefer inom förvaltning erbjöds att delta i "Backstage", ett strukturerat samtalskoncept för ledarutveckling inom Uppsala Kommun. Under 2025 deltog två chefer från förvaltningen.

Under den löpande medarbetardialogen tar chef upp möjlighet till kompetensutveckling, exempelvis utbildningen "Nyfiken på ledarskap", eller "Ledarlabbet". Detta för att jobba aktivt med ersättarplanering för förvaltningen.

Arbetsgivaren har inlett arbete under 2024, som även pågick under 2025, för att skapa bättre arbetsmiljö och förutsättningar för chefer och medarbetare i deras uppdrag. Som ett led i det har förvaltningen infört befattningarna enhetsledare och samordnare.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen har tagit fram och beslutat en kompetensförsörjningsplan utifrån kommunens riktlinjer. Utifrån kompetensförsörjningsplanen genomfördes ett antal aktiviteter under 2025. Förvaltningen kommer att fortsätta samarbete med högskolor och universitet. Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare. Dialog förs om hur förvaltningen kan nå ut genom sociala media, hemsidan, examensjobb, mässor med mera.

Kommunikation

Satsningar och fokus under 2025

Kommunikationsarbetet har under året haft fokus på översyn och omarbetning av alla företagssidor på uppsala.se, införandet av ett nytt intranät och implementering av kommunens invånarlöfte.

Andra stora satsningar har varit att informera om nya lokala avfallsföreskrifter, information och kunskapsspridning om algblomning, granskning och framtagning av förbättringsförslag av inspektionsrapporter och en informationssatsning med anledning av vikten att kontrollera sin dricksvattenanläggning efter införandet av nya riktvärden för PFAS och andra hälsopåverkande ämnen.

I nämndens verksamhetsplan finns kommunikationsåtgärder och aktiviteter. Utöver att arbeta med dessa så stöttade kommunikationsansvarig verksamhetens chefer och avdelningar löpande under året.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden firade 150 år

Detta uppmärksammandes med en tillbakablick på åren som gått. I en film med inspektörer som var verksamma från 1970-talet och fram till idag fick vi ta del av historier från förr och hur inspektörsyrket och synen på miljöarbete förändrats. En stor poster presenterade hur arbetet utvecklats från 1875 fram till idag med flera historier och händelser under perioden.

Internkommunikation

Internkommunikation är ett prioriterat område för förvaltningen. Hörnstenarna i förvaltningens internkommunikation är intranätet, kanalplaner och förvaltningens veckomöten.

Under året har förvaltningens nya intranät tagit form. Nya sidor har byggts upp och fyllts med innehåll. För att förenkla och möjliggöra kommunikation över avdelningsgränser och informationsutbyte inom förvaltningen har ett förvaltningsteam skapats på Teams. Där finns ett flertal kanaler. De är baserat efter ämne och medlemmar/målgrupp. Förvaltningens kanalplan har uppdaterats för att förtydliga gränsdragning mellan nya intranätet och Teams.

En workshop genomfördes där förvaltningen gjorde en återblick till kommunens gemensamma värdegrund och det nya invånarlöftet – vi finns för dig. I övningar identifierade vi vardagligt agerande som gör att vi finns för kommunens invånare.

En introduktionsfolder för nya medarbetare är framtagen. Den är digital, lätt att uppdatera och samlar förvaltningsgemensam information som ett komplement till chefernas introduktion.

Nämnden hade två direktsända informationsmöten från kommunens nya filmstudio. Det var informationsmöten till samtliga skolverksamheter och rektorer inför kommande tillsyn.

Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se

En arbetsgrupp skapades på förvaltningen för att se över information och tjänster som nämndens målgrupper nyttjar på uppsala.se. Samtliga företagssidor har därefter uppdaterats och omarbetats enligt en ny struktur. Det finns en ny ingång till företagssidorna och nya samlingssidor för att lätt hitta rätt informationssida. Det finns även nya sidor med förklaringar. Bland annat vad tillsyn är och hur den fungerar. Vad vi tar betalt för, hur mycket vi tar betalt och varför. Samtliga informationssidor har en ny tydlig struktur. Sidorna har uppdelade delar med processer, regler och lagar, avgifter och hur ansökningar/anmälningar ska göras.

Under året fick många webbsidor, informationsblad och blanketter uppdaterade texter. Exempel på nya sidor och blanketter är information om döda djur, kvicksilversanering, inspektion på förskola och skola, tillsyn av minireningsverk, information om radonmätning, avfall hos frisörer och anmälan av enskilda avlopp.

Ny lagstiftning från 1 juni som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol har gjort att det nu finns en e-tjänst, informationssida och blanketter för att ansöka om försäljningstillstånd.

Det finns nya informationssidor om hur trädgårdsavfall ska hanteras. Det finns även nya sidor med information om kompostering, förpackningsavfall, spridning av slam på åkermark och farligt avfall. Samtliga sidor är delar som ingår i de nya lokala avfallsföreskrifterna som började gälla 1 mars 2025.

För att förenkla för de som har ett påbörjat ärende finns nu en ny sida med en e-tjänst för att följa sina pågående ärende på miljöförvaltningen.

Lövplattmasken har fått fäste i Uppsala och en informationssida har tagits fram med information om hur invånare uppmanas att avliva och rapportera in alla förekomster av lövplattmaskar till Länsstyrelsen.

Information om PFAS och dricksvatten har fått uppdaterad information. Det finns en sida med svar på de vanligaste frågorna.

Press/media

En del av kontakterna media har resulterade i artiklar. I andra fall har förvaltningen kontakts som en expertmyndighet för att förklara vilka lagar och regler som gäller.

Förvaltningen har under året nämnts totalt 60 gånger i redaktionella medier i artiklar med en räckvidd till en publik på 6.9 miljoner. 27 av alla omnämnanden hittades i online medier, 17 i tryckta medier och 16 i talade medier. De flesta artiklarna publicerades i Upsala Nya Tidning. Artikel med störst spridning var Sveriges Radios nyhet om PFAS satsningen på över 7 mnkr.

Rapporteringen om PFAS runt Ärna resulterade i flera artiklar om hur de boende påverkats. Detta resulterade i förvaltningen fick många inkommande samtal med frågor från media och oroliga invånare.

Media har haft flertalet livesändningar där inspektörer blivit intervjuade. Dels var det intervjuer om badplatser med avrådan från bad och en intervju om vikten att kontrollera sin dricksvattenbrunn.

Extern information och material

Service och bemötande är en viktig fråga på miljöförvaltningen. Invånare och verksamhetsutövare påverkas av den tillsyn och de beslut som fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Rapporter och beslut utgör en viktig grund i hur målgrupper/kunder uppfattar förvaltningens arbete och beslut vilket blir en del i vårt NKI resultat. En analys genomfördes av inspektionsrapporter för att säkerställa tonalitet, språk och hur tydliga inspektionsrapporterna är. Förslag på förbättringar togs fram tillsammans med en ny mall för inspektionsrapport.

Nämnden har haft inlägg i sociala medier. På Facebook har nämnden haft en kampanj för att få in tips från allmänheten på dumpat avfall i naturen. I samband med biltvättarhelgen publicerades en film som instruerar hur bilägare bör gå till väga för att tvätta sin bil. Uppsala uppmärksammades av en branschorganisation som en av de bästa kommunerna i Sverige på att informera om vikten av att tvätta bilen på rätt sätt.

Under sommaren publicerades en serie med inlägg på Facebook och Instagram om algblooming och vikten av att ha koll på badvatten innan bad.

Det finns nu 13 skyltar utmed Fyrisån och Sävjaån som varnar för att äta fisk som fångas. Skylten har en QR-kod som går till en ny informationssida på uppsala.se.

Kommunala lantmäterimyndigheten beträder ofta grannfastigheter vid fastighetsbestämning. Ett informationskort är framtaget för att kunna lämnas i brevlådor till påverkade fastigheter.

Till externa event finns det nu en mässvägg att nyttja. Den nyttjades tre gånger under året. På biodagarna i rekryteringssyfte, på den nationella vatten och avloppskonferensen (VAK) som hölls i Uppsala. Och på Björklingedagen, där vi hade ett tema kring vatten.

Under perioden publicerades åtta nyheter på uppsala.se där nämnden var avsändare. Nyheterna handlade om de nya lokala avfallsföreskrifterna och hur trädgårdsavfall ska hanteras. Under sommaren informerade vi om lövplattmasken, badvatten och att fastighetsägare med egen brunn bör kontrollera sitt dricksvatten. Under hösten publicerades en nyhet om hur AI kan nyttjas för att avslöja otillåtna preparat i kosttillskott samt en nyhet om Tillståndsenhets samarbete med polis vid sina nattliga inspektioner av krogverksamheter. Fem av nyheterna resulterade i mediakontakter med artiklar och inslag i radio där miljö- och hälsoskyddsnämnden presenteras som experter vilket synliggör det fina arbete som inspektörer utför.

Löpande arbete genomfördes med att se till att nämndens informationsmaterial är lättillgängligt och lättförståeligt.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar 2025 med 2024 och 2023 som jämförelse. Under avsnittet *Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden* återfinns förklaringar till hur intäkter och kostnader fördelas över året för alla avdelningarna samt en redovisning av nämndens totala resultat.

Totala taxeintäkterna uppgick till 64,2 miljoner kronor och kommunbidraget till 29,9 miljoner kronor. Avgiftsfinansieringsgraden förändras över året allteftersom intäkter och kostnader blir bokförda.

Nämndens kostnader uppgick till 95 miljoner kronor vilket är en ökning med 2 miljoner kronor. Ökade arbetsplatskostnader, gemensamma interna kostnader samt personalkostnader är förklaringen till avvikelserna.

TOTALT	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	52	60,2	62,7
Kommunbidrag, mnkr	32,4	30,8	29,9
Kostnader, mnkr	-86,6	-93	-95,1
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-43	-45,5	-47
Avgiftsfinansieringsgrad*	60%	65%	66%
Miljöskyddstillsyn	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	7,2	7,0	8,2
Kommunbidrag, mnkr	6,9	6,6	6,8
Kostnader, mnkr	-14,1	-14,7	-17,1
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-6,6	-6,8	-7,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	51%	48%	48%
Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	6,4	6,5	7,3
Kommunbidrag, mnkr	7,1	6,2	6,8
Kostnader, mnkr	-13,7	-12,4	-13,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-6,2	-5,5	-6,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	47%	52%	54%
Hälsoskydd	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	5,8	7,4	7,4
Kommunbidrag, mnkr	6,2	6,1	6
Kostnader, mnkr	-12	-13	-13,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-5,4	-5,9	-6,1
Avgiftsfinansieringsgrad*	48%	57%	55%
Kommunala lantmäterimyndigheten	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	16,5	23,4	22,3
Kommunbidrag, mnkr	3,2	4,0	3,5
Kostnader, mnkr	-22,4	-28,8	-27,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-9,5	-12	-11,6
Avgiftsfinansieringsgrad*	74%	81%	81%

Livsmedelskontroll	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	9	8,8	9,9
Kommunbidrag, mnkr	6,2	5	4,3
Kostnader, mnkr	-15,2	-14,6	-13,7
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-7,1	-7	-6,4
Avgiftsfinansieringsgrad*	59%	60%	72%
Tillståndsenheten	23- dec	24- dec	25- dec
Taxeintäkter, mnkr	7,1	7,1	7,6
Kommunbidrag, mnkr	0,3	0,5	0,4
Kostnader, mnkr	-6,3	-6,9	-7,4
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,8	-3,2	-3,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	127%	103%	103%

* Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

Kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag

Nämnden bedömer att planerade nämndmål, åtgärder och aktiviteter med koppling till fokusmålen på helår har uppfyllts helt för fokusmål 1 och 2, och i hög grad för fokusmål 3 och 4. Se rapport *Årsredovisning 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden*.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden redovisar ett underskott om 0,5 miljoner kronor.

Årets intäkter uppgick till 64,7 miljoner kronor vilket är 1,2 miljoner kronor lägre än prognos och 4,9 miljoner lägre än budget. Avvikelsen i intäkter förklaras av lägre intäkter för förrättningsavgifter och timavgiftsfinansierad tillsyn.

Kostnaderna för helåret uppgick till 95 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än prognos och 4,4 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen utgörs främst av lägre personalkostnader och lägre kostnader för övriga tjänster kronor.

Politisk verksamhet

Den politiska verksamheten redovisar ett underskott om 0,1 miljoner kronor. Det negativa resultatet beror på att kommunbidraget inte täcker nämndens kostnader.

Administrativa enheten

Den administrativa enheten redovisar ett resultat i balans vilket är i linje med budget samt helårsprognos.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen redovisar ett underskott om 1,9 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade på ett underskott om 1,7 miljoner kronor.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Avdelningen redovisar ett positivt resultat om 0,6 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade på ett positivt resultat om 0,1 miljoner kronor på helår.

Avdelningen för hälsoskydd

Avdelningen redovisar ett underskott om 0,1 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade på ett positivt resultat på 0,2 miljoner kronor på helår.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Myndigheten redovisar ett underskott om 0,2 miljoner.

Prognosen i augusti indikerade på ett resultat i balans på helår.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten redovisar ett positivt resultat om 0,5 miljoner kronor.

Intäkterna uppgår till 9,9 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade på ett positivt resultat på 0,1 miljoner kronor på helår.

Tillståndsenheten

Enheten redovisar ett positivt resultat på 0,7 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade på ett positivt resultat på 0,5 miljoner kronor på helår.

Tabell ekonomiskt resultat och prognos (miljoner kronor)

	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	62,7	69,3	-6,6	65,4	69,3
Försäljning verksamhet och entreprenader	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0
Kommunbidrag	29,9	29,9	0	29,9	29,9
Erhållna bidrag	0,5	0,3	0,2	0,4	0,3
Summa intäkter	94,6	99,5	-4,9	95,7	99,5
Internt fördelade kostnader	-21,5	-21,5	0,0	-21,4	-21,5
Lön och PO-pålägg	-66,1	-70,1	4,0	-66,8	-70,1
Övr. pers. kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokalkostnader	-0,3	-0,3	0,0	-0,3	-0,3
Övr. verksamhetskostnader	-7,2	-7,6	0,4	-7,7	-7,6
Transfereringar, avskrivningar och finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Summa kostnader	-95,1	99,5	4,4	96,3	99,5
Resultat	-0,5	0,0	-0,5	-0,6	0,0